

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TARIMDA BANKA KARTI KULLANIM ETKİNLİĞİNİN VE KULLANIMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN, ANTALYA İLİ ÖRTÜALTI İŞLETMELERİ
ÖRNEĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI**

Miray KALAYCI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI**

Ocak 2018

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TARIMDA BANKA KARTI KULLANIM ETKİNLİĞİNİN VE KULLANIMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN, ANTALYA İLİ ÖRTÜALTI İŞLETMELERİ
ÖRNEĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI**

Miray KALAYCI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Cengiz SAYIN**

Ocak 2018

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TARIMDA BANKA KARTI KULLANIM ETKİNLİĞİNİN VE KULLANIMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN, ANTALYA İLİ ÖRTÜALTI İŞLETMELERİ
ÖRNEĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI**

Miray KALAYCI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI**

Bu tez 05/07/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği/Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Cengiz SAYIN (Danışman)

Doç. Dr. F. Handan GİRAY

Yrd. Doç. Dr. R. Figen CEYLAN

ÖZET

TARIMDA BANKA KARTI KULLANIM ETKİNLİĞİNİN VE KULLANIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN, ANTALYA İLİ ÖRTÜALTI İŞLETMELERİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI

Miray KALAYCI

Yüksek Lisans Tezi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Cengiz SAYIN
Ocak 2018

Türkiye’de tarım sektörünün en önemli sorunlarından ve acil çözüm ihtiyacı duyulan alanlarından birisi de finansmandır. Üreticilerin büyük çoğunluğu kendine yeter geliri sağlayamamakta ve tarımsal üretimin devamlılığını sürdürmek adına finansmana ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmada, tarım kesiminin finansmanına yönelik enstrümanlardan biri olan tarım banka kartı uygulaması incelenmiştir. Ziraat Bankası başta olmak üzere diğer bankalarca da çıkartılan bu kartlar; Başak Kart, Üretici Kart, Mahsul Kart, Ekin Kart, Harman Kart, Verimli Kart ve Tarım Kart şeklinde farklı isimler altında üreticilere sunulmaktadır. Mevcut kart uygulamasında; tarımsal girdiler kart aracılığıyla alınmakta ve bu girdilerin bedelleri üzerinden sübvansiyon uygulamaktadır. Bankaların uyguladığı faiz oranı, kredi vadesi ve faizsiz dönem gibi kriterlerde de değişiklikler yaşanmaktadır. Kartlar genellikle motorin, gübre, ilaç, yem, tohum ve fide gibi tarımsal girdi alımlarında kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı; tarımda banka kartı kullanım etkinliğinin ve kullanımı etkileyen faktörlerin, Antalya ili örtüaltı tarım işletmeleri örneği üzerinde “faktör analizi” ile araştırılmasıdır. Araştırma alanı olarak örtüaltı üretim yoğunluğu dikkate alınarak Antalya ili Aksu, Serik ve Kumluca ilçeleri belirlenmiştir. Kartopu örnekleme metodu ile seçilen 100 adet örtüaltı üretici ile yüz yüze görüşmeye dayalı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler ve faktör analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda üreticilerin tarım banka kartı kullanmaya devam etme eğiliminde oldukları gözlenmiştir. Görüşülen üreticilerin %74’ü tarımsal desteklerden yararlanmaktadır. Üreticilerin %70’i tarımsal desteklemelerin banka kartı uygulaması ile verilmesini, işlemlerin daha kolay ve pratik hale gelmesi nedeniyle istemektedir. Üreticiler, tarım banka kartlarını nakit olmadığı zaman alışveriş yapma olanağı yaratması ve hasat sonrası ödeme imkanı sağlaması açısından olumlu bulurken; kartın kullanımında faiz oranının yüksek olmasını, sadece anlaşmalı işletmelerde kullanılmasını, tedarikçi işletmelerin yaptıkları işlem için komisyon almalarını olumsuz olarak nitelendirmektedirler. Kart kullanım tercihini etkileyen faktör analizi sonuçlarından en önemlisi tarımsal üretimin genel sorunları ve kart kullanımı ile ilgili tavsiyeler toplam varyansın %15,8’ini açıklamaktadır. Kartın olumsuz yönlerine ilişkin faktör analizi sonuçlarına göre de en önemli faktör, faiz oranının yüksek olması ve borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması olup toplam varyansın %20,66’sını açıklamaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Tarım banka kartı, tarımsal finansman, tarım bankacılığı

JÜRİ: Prof. Dr. Cengiz SAYIN
Doç. Dr. F. Handan GİRAY
Yrd. Doç. Dr. R. Figen CEYLAN

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF BANK CARD USAGE EFFECTIVENESS AND THE FACTORS AFFECTING THE USE OF BANK CARD IN THE SAMPLE OF ANTALYA PROVINCE GREENHOUSES

Miray KALAYCI

Master's Thesis, Department of Agricultural Economics
Supervisor: Prof. Dr. Cengiz SAYIN
January 2018

Finance that needs urgent solution is one of the most important problems of the agricultural sector in Turkey. The vast majority of producers do not have sufficient income and need financing to maintain the continuity of agricultural production. In this study, agricultural bank card application, which is one of the instruments for financing the agricultural sector, has been examined. These cards issued by Ziraat Bank particularly and other banks offer cards to producers under different names such as; Başak Kart, Üretici Kart, Mahsul Kart, Ekin Kart, Harman Kart, Verimli Kart and Tarım Kart. In the current card application; agricultural inputs are taken through the card and subsidies are applied over the costs of these inputs. There are also changes in the criteria such as interest rate, loan maturity and interest-free period applied by banks. Cards are generally used in agricultural inputs such as diesel, fertilizer, chemicals, feed, seeds and seedlings. The aim of this study is to investigate the effectiveness of bank card usage in agriculture and the factors affecting the usage by factor analysis on the sample of the agricultural enterprises of Antalya. Aksu, Serik and Kumluca districts of Antalya province have been determined by considering the production capacity of the greenhouses as the research area. A survey was conducted based on face-to-face interviews with 100 greenhouse producers selected by snowball sampling method. Descriptive statistics and factor analysis were used to analyse the data.

As a result of the study, it was observed that producers tend to continue to use agricultural bank cards. Herewith, 74% of the producers interviewed benefit from agricultural supports and 70% of the producers want agricultural support due to the fact that the transactions are easier and more practical. While producers find bank cards positive as it provides opportunity to make purchases when there is no cash and for post-harvest payments, high interest rates in the use of the card, using only in contracted enterprises and the commissioning of the supplier companies are considered as negative. The most important of the factor analysis results that affect the preference of card use, the general problems of agricultural production and the recommendations on card use explain 15.8% of the total variance. According to the factor analysis results related to the negative aspects of the card, the most important factor is the high rate of interest and the psychological pressure of being the debtor, explaining 20.66% of the total variance.

KEYWORDS: Agricultural bank card, agricultural finance, agricultural banking

JURY: Prof. Dr. Cengiz SAYIN
Doç. Dr. F. Handan GİRAY
Yrd. Doç. Dr. R. Figen CEYLAN

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TARIMDA BANKA KARTI KULLANIM ETKİNLİĞİNİN VE KULLANIMI
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN, ANTALYA İLİ ÖRTÜALTI İŞLETMELERİ
ÖRNEĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI**

**Miray KALAYCI
TARIM EKONOMİSİ
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS**

**Bu tez Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Koordinasyon Birimi tarafından
FYL - 2018 - 3183 nolu proje ile desteklenmiştir.**

OCAK 2018

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasındaki değerli katkılarıyla beni yönlendiren bilgi ve deneyimlerinden faydalanma şansı bulduğum Danışman Hocam **Prof. Dr. Cengiz SAYIN**'a çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince desteklerini esirgemeyen Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Yavuz TAŞÇIOĞLU'na, M.Nisa MENCET YELBOĞA'ya, Arş.Gör.Eda İLBASMIŞ'a, Arş.Gör. Oya SAV'a, anket esnasında yardımcı olan Tarım Ekonomisi Yüksek Lisans öğrencisi Abdülkadir FİLİZ'e, Kumluca İlçe Tarım Müdürlüğü çalışanlarından Remzi ASLAN, Mehmet ALKAN ve Mediha SOYUGÜZEL'e, Aksu İlçe Tarım Müdürlüğü çalışanlarından Alper ÖZTÜRK'e, Serik İlçe Tarım Müdürlüğü çalışanlarından Aygün KÖSE ve Erdoğan ASLAN'a yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi Yüksek Lisans eğitimim boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen annem Gülşen AKKAYA KURU'ya, babam Faruk KURU'ya ve eşim İsmail KALAYCI'ya manevi desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Tarımda Banka Kartı Kullanım Etkinliğinin ve Kullanımı Etkileyen Faktörlerin, Antalya İli Örtüaltı İşletmeleri Örneği Üzerinde Araştırılması” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

Tarih/...../.....

Miray KALAYCI

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iv
AKADEMİK BEYAN.....	v
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAYNAK TARAMASI.....	5
3. MATERYAL VE METOT.....	10
3.1. Materyal.....	10
3.2. Metot.....	10
3.2.1. Veri toplama yöntemi.....	10
3.2.2. Veri analizi Yöntemi.....	11
3.2.2.1. Faktör analizi.....	12
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	13
4.1. Genel bilgiler.....	13
4.1.1. Kredi kartları ile ilgili genel bilgiler.....	13
4.1.2. Banka kartları ve kredi kartları kanunu.....	14
4.1.3. Tarım banka kartları.....	14
4.2. Alan Bulguları.....	16
4.2.1. Üretici genel bilgileri.....	14
4.2.2. Tarımsal işletme genel bilgileri.....	17
4.2.3. Desteklerden yararlanma durumu.....	22
4.2.4. Tarımsal kredi kullanımı ile ilgili genel bilgiler.....	24
4.2.5. Tarım banka kartı kullanımı ile ilgili genel bilgiler.....	29
4.2.6. Faktör analizi sonuçları.....	37
5. SONUÇ.....	44
6. KAYNAKLAR.....	49
ÖZGEÇMİŞ.....	

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1.	Tarım banka kartı uygulamaları.....	2
Çizelge 1.2.	Antalya ili örtüaltı tarım alanları.....	3
Çizelge 2.1.	Tarımsal amaçlı kullanılan banka kartları ile ilgili yapılan çalışmalar...	5
Çizelge 3.1.	İlçelere göre Antalya ili örtüaltı tarım alanları dağılımı.....	11
Çizelge 3.2.	Araştırmanın amaç ve analizi.....	11
Çizelge 4.1.	Türkiye’de yıllar itibariyle kart sayıları	13
Çizelge 4.2.	Yıllar itibariyle ATM ve POS makineleri adetleri.....	13
Çizelge 4.3.	Üreticilerin yaş ortalamaları.....	15
Çizelge 4.4.	Üreticilerin yaş dağılımı.....	16
Çizelge 4.5.	Üreticilerin cinsiyet dağılımı.....	16
Çizelge 4.6.	Aile büyüklüğü.....	16
Çizelge 4.7.	Üreticilerin eğitim durumu	17
Çizelge 4.8.	Tarımsal ve örtüaltı faaliyet deneyimi.....	17
Çizelge 4.9.	Cam sera alan varlığı.....	18
Çizelge 4.10.	Plastik sera alan varlığı.....	18
Çizelge 4.11.	Örtüaltı alan varlığı.....	18
Çizelge 4.12.	Mülkiyet durumuna göre işletme sayısı.....	19
Çizelge 4.13.	Alan varlığına göre mülkiyet durumu.....	19
Çizelge 4.14.	Aile işgücü varlığı.....	19
Çizelge 4.15.	Değişken masraf unsurları.....	20
Çizelge 4.16.	Üreticilerin yıllık ortalama gelir durumu.....	20
Çizelge 4.17.	Tarım dışı faaliyetten yıllık gelir durumu.....	21
Çizelge 4.18.	Tarımsal amaçlı gider kalemleri önem derecesi.....	21
Çizelge 4.19.	Tarım dışı amaçlı giderler önem derecesi.....	22
Çizelge 4.20.	Tarımsal desteklerden yararlanma durumu.....	22
Çizelge 4.21.	Tarımsal desteklerden yararlanan üretici sayısı.....	22
Çizelge 4.22.	Tarımsal desteklerin kart uygulaması ile verilmesine ilişkin tercih dağılımı...	23
Çizelge 4.23.	Kredi alma amaçları.....	24
Çizelge 4.25.	Banka tercihinde etkili olan nedenler.....	25
Çizelge 4.26.	Kredi alımında karşılaşılan sorunlar.....	26
Çizelge 4.27.	Tarımsal kredi geri ödeme durumu.....	26
Çizelge 4.28.	Krediyi ödeyememe nedenleri sıralaması.....	27
Çizelge 4.29.	Genel olarak üretici görüşlerine göre kredi ödeyememe nedenleri.....	27

Çizelge 4.30.	Krediyi geri ödeyememe durumunda başvuru tedbirler.....	28
Çizelge 4.31.	Tercih edilen kart.....	29
Çizelge 4.32.	Tarım banka kartı kullanma süresi.....	29
Çizelge 4.33.	Banka kartı kullanım sıklığı.....	29
Çizelge 4.34.	Tarım banka kartı kullanım amacına göre sıklık durumu.....	30
Çizelge 4.35.	Tarım banka kartı kullanım amacı sıralaması.....	30
Çizelge 4.36.	Tarım banka kartı limitleri.....	31
Çizelge 4.37.	Tarım banka kartı limit yeterlilik durumu	31
Çizelge 4.38.	En uygun tarım banka kartı limitleri.....	31
Çizelge 4.39.	Tarım banka kartı ile yıllık harcama miktarı.....	32
Çizelge 4.40.	Tarım banka kartı ödeme dönemleri.....	32
Çizelge 4.41.	Tarım banka kartı memnuniyet durumu.....	32
Çizelge 4.42.	Gelecekte tarım banka kartı kullanmaya devam etme eğilimi durumu.....	33
Çizelge 4.43.	Tarım banka kartının diğer üreticilere tavsiye etme durumu.....	33
Çizelge 4.44.	Tarım banka kartı bilgi durumu.....	33
Çizelge 4.45.	Tarım banka kartının ilk defa öğrenildiği kaynaklar.....	34
Çizelge 4.46.	Tarım banka kartı temin edilme şekli.....	34
Çizelge 4.47.	Tarım banka kartı kullandırma usulleri.....	34
Çizelge 4.48.	Tarım banka kartı nakit para çekiminde kullanma durumu.....	35
Çizelge 4.49.	Nakit çekim amaçlı kullanmama nedenleri.....	35
Çizelge 4.50.	Anlaşmalı üye işyeri sayısı yeterlilik durumu.....	35
Çizelge 4.51.	Tarım banka kartı kullanımının harcamaları artırma durumu.....	36
Çizelge 4.52.	Tarım banka kartının olumlu yönleri.....	36
Çizelge 4.53.	Tarım banka kartının olumsuz yönleri.....	37
Çizelge 4.54.	Faktör analizi başlangıç çözüm istatistikleri.....	38
Çizelge 4.55.	Tarım banka kartı kullanımını tercihinde etkili olan faktörler ve döndürülmüş faktör ağırlıkları.....	39
Çizelge 4.56.	Tarım banka kartı kullanım tercihini etkileyen nedenlere yönelik faktör analizi sonuçları.....	40
Çizelge 4.57.	Tarım banka kartının olumsuz yönleri faktör analizi başlangıç çözüm istatistikleri.....	42
Çizelge 4.58.	Tarım banka kartının olumsuz yönleri faktör ağırlıkları.....	43
Çizelge 4.59.	Tarım banka kartının olumsuz yönleri faktör analizi sonuçları.....	43

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1.	Tarım Banka Kartı Kullanım Tercihî Yamaç Birikinti Grafiği.....	40
Şekil 4.2.	Tarım banka kartının olumsuz yönleri yamaç birikinti grafiği.....	44

1. GİRİŞ

a. Tarımda kredi ihtiyacı ve kart kullanım durumu

Türkiye’de tarım sektörünün önemli sorunlarından ve çözüm ihtiyacı duyulan alanlarından birisi de finansmandır. Üreticilerin finansman sağlama seçenekleri arasında ise kendi tasarrufları, işletme dışı finansal kaynaklar (kooperatif, şahıs, banka vd) ve kamu destekleri yer almaktadır. *En çok ihtiyaç duyulan finansman konularından birisi de işletme kredisidir.* Tarımsal faaliyetin hemen her aşamasında üreticinin nakit ihtiyacı bulunmasına karşın işletme geliri çoğunlukla yılsonu ürün satışından sağlanmaktadır. Yılda sadece bir veya birkaç kez hasat geliri elde edilmekteyken işletme giderleri yıl boyunca devam etmektedir. Bu nedenle üreticiler, tarımsal üretimin her aşamasında finansal kaynağa ihtiyaç duymaktadırlar. Oysa Türkiye’de tarım işletmelerinin sadece az bir bölümü tasarruf olanağına sahipken büyük çoğunluğu kendine yeterli gelir elde etmede zorlanmakta ve tarımsal üretimin devamlılığını sağlamak amacıyla üreticiler çeşitli araçlarla desteklenmektedir. Bunlardan birisi de (sübvansiyonlu) düşük faizli tarımsal işletme kredisi desteğidir.

Bu destek genellikle Ziraat Bankası aracılığıyla üreticilere ulaştırılmaktadır. Diğer özel bankaların da son yıllarda özellikle tarım sektörüne düşük faizli işletme kredisi vermekte oldukları görülmektedir. Öte yandan kredilerin verilme şekillerinde de farklı uygulamalara gidilebilmektedir. Bunlardan son yıllarda öne çıkan *farklı isimlerdeki banka kartları şeklinde üreticilere girdi temini amaçlı kullanılan düşük faizli işletme kredisidir.*

Banka tarım kartları Türkiye’de ilk kez 2004-2005 yılları arasında özel bir banka girişimleri ile başlatılmıştır. Üretici kart adıyla çıkarılan kart kullanımını, çeşitli bankalarca, genişletilmiş yeni kapsamlarıyla ve farklı isimlerle günümüze kadar devam edegelmiştir.

Bankalara göre *kartın adı, faiz oranı, limitleri ve kullanırılma şekli değişkenlik göstermekle birlikte temel amaç üreticinin finansman ihtiyacının işletme kredisi olarak karşılanmasıdır.* İşletme kredisi ihtiyacı da büyük oranda tarımsal girdilerin temini döneminde yoğunlaşmakta ve nitekim mevcut uygulamada çoğunlukla üreticinin girdi teminini sağlamaya yönelik sürdürülmektedir. Bankalardan *sadece Ziraat Bankası destekleme amaçlı ilan edilen faiz oranını sübvansiyon olarak üreticilere yansıtırken ve bu amaçla görevlendirilmiş olan kamu bankası konumundayken diğer bankalar bu oranları dikkate alarak kendileri bağımsız indirimler uygulamaktadırlar.* Özel bankaların kredi destek oranları birbirlerinden farklılık göstermekte olup çoğunlukla müşteri ilişkilerine göre banka tarafından belirlenmektedir.

Başta Ziraat Bankası ve Denizbank olmak üzere diğer bankalarca da üreticilere verilen **banka kartlarının adları** şöyledir: Başak kart (Ziraat Bankası), Üretici kart (DenizBank), Hasat kart (ŞekerBank), Verimli kart (Yapı Kredi Bankası), Tarım kart (VakıfBank), Ekin kart (Garanti Bankası), İmece kart (İş Bankası), Mahsul kart (Halk Bankası), Harman kart (Türk Ekonomi Bankası), Tarım kart (Akbank), Tarım kart (Anadolubank).

Kredilendirilen tarımsal girdiler çoğunlukla tarımda en çok ihtiyaç duyulan *değişken masraf unsurlarıdır*. Örneğin mazot, gübre, tohum, fide, zirai ilaç, yem, seracılık, balıkçılık, arıcılık malzemeleri, tarımsal donanım, yedek parça ile veterinerlik hizmetleri ve diğer cari işletme ihtiyaçları bankaların belirlediği limitler oranında bu kartlar aracılığıyla karşılanabilmektedir.

Kart kullanımı ile ilgili temel yasal düzenleme, “Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu” olmasına karşın bankalara göre de banka tarım kartları kapsamında ayrıca farklı içerikli alt düzenlemeler de bulunmaktadır.

b. Banka kartı uygulaması temel alanları

Girdi temini amacıyla kullanılan tüm tarım banka kartı uygulamalarında aşağıda belirtilen konular öne çıkmaktadır.

Çizelge 1.1 Tarım banka kartı uygulamaları

a) Kullanım Şekli
<ul style="list-style-type: none"> Üreticiye sunulan işletme kredisi, ilgili banka tarafından bu kartlara yüklenmektedir. Kredi limiti günümüzde 50 bin TL dolayında seyretmekte olup bu limite kadar kartlı kullanım zorunlu tutulmaktadır.
b) Kolay Taşınabilirlik
<ul style="list-style-type: none"> Çaldırma ve düşürme riskinden üretici korunmakta, nakit taşıma riski ortadan kalkmaktadır.
c) Ödeme Şekli
<ul style="list-style-type: none"> Kartla vade beklenmeden istenildiği zaman geri ödeme yapılabilmektedir. Ödeme yılda bir kez olabileceği gibi ödeme vadesi üretici tarımsal ürün desenine göre, yani hasadına göre belirlenebilmektedir.
d) Kullanım Kolaylığı
<ul style="list-style-type: none"> Şubelerden ve bankaların ATM'lerinden 7 gün/ 24 saat nakit avans çekilebilmektedir. Bazı bankalarda tarım kartları normal banka kartı olarak da kullanılabilmektedir. İhtiyaç duyulduğunda tekrar nakit çekilebilmekte veya tarımsal girdi alışverişi yapılabilmektedir. Bankalara göre değişmekle birlikte anlaşmalı üye işyerlerinden alışverişlerde puan avantajı sağlanabilmekte ve aynı yerde kullanılabilirliktedir.
e) Faiz Uygulaması
<ul style="list-style-type: none"> Krediye, kullanılan gün sayısı kadar faiz ödenmesi uygulanabilmektedir. Kredi konusu mazot, gübre, ilaç vb girdiler eğer banka anlaşmalı üye işyerinden alınırsa genellikle 5-6 aylık geri ödeme süresinde %0 faiz (faizsiz dönem) avantajı sağlanmaktadır. Ancak faizsiz dönem süresi de yapılan işyeri anlaşmasına göre farklı ürünlerde ve farklı bankalarda değişiklik gösterebilmektedir.
f) SGK-Bağkur-Tarım
<ul style="list-style-type: none"> SGK ve BAĞ-KUR prim ödemeleri de kart üzerinden verilecek otomatik ödeme talimatı ile yapılabilmektedir. TARİM sigorta primleri bu kartlar aracılığıyla belirlenen vadede faizsiz olarak ödenebilmektedir.

Henüz yeni bir uygulama olmakla birlikte banka kartı uygulaması ile üreticilerin hemen hemen tüm işletme kredisi ihtiyaçları bankalar aracılığıyla hızlı bir şekilde karşılanabilmektedir. Ancak bu uygulamanın da henüz yeni ve yaygınlaşma eğiliminde olması nedeniyle **gelecekte daha sağlıklı bir yapıya büründürülebilmesi veya sürdürülebilirliğinin anlaşılabilmesi amacıyla** bazı konuların araştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bunlar; kartın veya kredinin kullanım amacı, kart kullanım avantajları, noksan veya sakıncalı yönleri, **en çok tercih edilen kullanım şekli ve kapsamı, sonuçların izlenmesi ve etkilerinin ölçülmesi**, geleceğe ilişkin risk alanları, kayıtlılık, diğer desteklemeler için de kullanılabilirlik, üreticinin sistemi anlama, kullanma ve benimseme durumu, özellikle en çok ihtiyaç duyan küçük çiftçilere ulaşma ve bunlara kullandırılma durumu gibi konulardır.

c. Örtüaltı üreticileri ve banka kartı kullanımı

İşletme kredisi ihtiyacı yoğun girdi kullanılan bölgelerde daha yoğun olarak yaşanmaktadır. Örtüaltı sebze yetiştiriciliği de bu alanlardan birisi olup Akdeniz Bölgesi bu konuda daha fazla öne çıkmaktadır. Türkiye’de örtüaltı sebze yetiştiriciliği 1940’lı yıllarda Antalya ilinde başlamıştır. 1940-1960 yılları arasında hızlı bir ilerleme olmamakla birlikte, 1970’li yıllardan sonra büyük bir ilerleme kat etmiştir (Çimen 2003).

Türkiye’deki örtüaltı tarım alanlarının %38.24’ü Antalya ili’nde bulunmaktadır. Antalya ili, Türkiye cam sera alanının %82.77’sini ve plastik sera alanının ise %51.93’ünü oluşturmaktadır. Türkiye örtüaltı tarımı 2015 yılı itibariyle 663621 da üretim alanına ulaşmıştır. Bu alanın da 258552 dekarı Antalya’da yer almaktadır. Antalya’da örtüaltı tarımı yapan işletme sayısı ise 17368 işletme, örtüaltı tarım alanı ise 76359.2 dekar olmuştur (TÜİK 2016). Antalya ili örtüaltı varlığı bakımından birinci sırada Serik ilçesi, ikinci sırada Kumluca ilçesi ve üçüncü sırada Aksu ilçesi gelmektedir.

Çizelge 1.2. Antalya ili örtüaltı tarım alanları

	Toplam	Cam sera	Plastik sera	Yüksek tünel	Alçak tünel
Türkiye	615.124	80.739	278.661	97.986	157.737
Antalya	242.340	66.602	150.514	11.439	13.785
Akseki	4	-	4	-	-
Aksu	31.898	4.170	27.728	-	-
Alanya	21.496	3.790	14.596	780	2.330
Demre	18.624	605	12.619	-	-
Döşeme Altı	73	8	66	-	-
Elmalı	6.110	-	-	6.110	-
Finike	11.049	2.100	8.949	-	-
Gazipaşa	26.565	13.400	4.415	7.530	1.220
Kaş	18.605	6.105	12.500	-	-
Kemer	128	23	105	-	-
Kepez	147.776	5.441	9.310	25	-
Konyaaltı	2.995	2.435	20	540	-
Korkuteli	1.350	-	-	1.350	-
Kumluca	37.200	6.700	30.500	-	-
Manavgat	8.007	320	2.827	1.560	3.300
Muratpaşa	4.949	1.841	3.108	-	-
Serik	38.511	14.264	1.6308	1.004	-

Kaynak:TÜİK,2016

Dolayısıyla bu bölgede tarım kartı kullanım talebi de yüksek olmaktadır. Ülke genelinde tarım kartı kullananların tam sayısı ve dağılımı konusunda net bir veri olmamakla birlikte bu alanda tarım teşkilatlarından ve ilgili banka görüşmelerinden yararlanılmaktadır.

d. Araştırmanın amacı

Yapılan literatür çalışması sonucu araştırma konusu ile ilgili çok az sayıda çalışma mevcut olmakla birlikte doğrudan bu konu ile ilgili yapılmış bir tez bulunmamaktadır. Bu çalışmanın **ana amacı**; “işletme kredisi kapsamında çeşitli tarımsal girdi ve hizmetlerin temin edilmesi amacıyla çeşitli bankalarca verilen banka kartı uygulamasının etkinliğinin, üretici kart kullanım tercihini etkileyen faktörlerin, Antalya ilinde banka kartı kullanan örtüaltı işletmeleri örneği üzerinde araştırılması” olarak belirlenmiştir.

2. KAYNAK TARAMASI

Tarımsal amaçlı kullanılan banka kartları ile ilgili yapılan benzer çalışmalar yıllara göre çizelgeler ile sunulmuştur.

Çizelge 2.1. Tarımsal amaçlı kullanılan banka kartları ile ilgili yapılan çalışmalar

Yayın yılı/yeri	: 2011/Tokat
Yazar	: M. Sayılı, F. Adıgüzel
Araştırma adı	: Tokat İli Merkez İlçede Çiftçilerin Tarımsal Girdi Temininde Kredi Kartı Kullanımlarının İncelenmesi: Tokat
Bulgular	: Çalışmanın amacı; Tokat İli Merkez ilçede kredi kartı kullanan işçilerin sosyal ve ekonomik yapıları, kredi kartı kullanım durumları ve kredi kartı kullanımlarını etkileyen faktörler ortaya konmasıdır. 66 adet çiftçi ile anket yapılarak elde edilen verilere göre; çiftçilerin tamamı çiftçi kredi kartı kullanmakta ve bunu gerekli görmektedir, yapılan analiz sonuçlarına göre; kredi kartı kullanım tutarında yaş ve tarımsal satış tutarı etkili olurken mesleki deneyim, eğitim durumu, ailedeki birey sayısı, arazi büyüklüğü ve tarımsal girdi kullanım tutarının ise etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.
Yayın yılı/yeri	: 2014/ Çanakkale
Yazar	: F. Savran
Araştırma adı	:Yeni Bir Kredi Kaynağı Olarak Tarımsal Kredi Kartlarının Benimsenmesine - Yayılmasına Etki Eden Faktörler
Bulgular	: Bu çalışmada tarım kredi kartı kullanan ve kullanmayan üreticiler ile anket yapılarak TKK kullanımını etkileyen faktörler ve TKK kullanmama nedenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada Üniversite mezunlarının TKK kullanma oranlarının daha yüksek olduğu, TKK kullanan işletmelerin yıllık gelirlerinin diğer işletmelere göre daha yüksek olduğu, TKK kullanan işletmelerin %71 Ziraat bankasından % 40 diğer bankalardan kredi kullandığı, işletmelerin TKK en olumlu yönünü üretim faaliyeti sırasında tarımsal girdi temini konusunda kolaylık sağlaması olarak gördükleri sonuçlarına varılmıştır.
Yayın yılı/yeri	: 2015/Konya
Yazar	: N.Tatar, M. Karaca, A.Akdemir
Araştırma adı	: Tarım Bankacılığının Sektöre Sunduğu Banka Kartlarının İşletmelerin Finansmanı Açısından Önemi
Bulgular	: Bu çalışmada Konya ili merkez ilçesinde 46 çiftçi ile yüz yüze anket yapılarak elde edilen veriler sonucunda; tarımsal amaçlı olarak hangi kartların kullanıldığı, tarımsal kredi kartları ile ilgili çiftçilerin şikayetleri ve memnuniyetleri, kartların faiz oranları ve vade imkanları incelenmiştir.

Çizelge 2.1. Devamı:

Yayın yılı/yeri	: 2010/Kütahya
Yazar	: V. Yılmaz, H. Şen, F. Kaşıkır
Araştırma adı	: Kredi Kartı Kullanıcılarının Memnuniyet ve Gelecekte Kullanma Niyeti Değişkenlerine Göre Kümelendirilmesi
Bulgular	: Bu çalışmada müşteriler, kredi kartıyla ilgili tutumları dikkate alınarak sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı, kredi kartı kullanıcılarının kredi kartlarından memnuniyetleri ve kredi kartı kullanma niyetlerine göre gruplandırmak ve her grup içindeki müşterilerin özelliklerini belirlemektir. Araştırmada kullanılan veriler anket yapılarak elde edilmiştir, çalışma kapsamında 338 anket analize dahil edilmiştir. Anket verilerine faktör analizi, kümeleme analizi ve diskriminant analizi uygulanmıştır. Verilerden elde edilen bilgiye göre bir bankanın kredi kartını tercih etmede dikkate alınan en önemli özellikler sırasıyla faizlerin düşük olması, bankaya duyulan güven yapılan taksit sayısıdır.
Yayın yılı/yeri	: 2014/ Muğla
Yazar	: Y. Altuntaş
Araştırma Adı	: Bankaların Kredi Kartı Kullanımını Yaygınlaştırmada Uyguladıkları Satış Geliştirme Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma.
Bulgular	: Bu çalışmada kredi kartlarının gelişimi, uygulanması ve güncel veriler doğrultusunda işlem hacimleri, değişen pazarlama stratejileri, bankaların kredi kartlarının kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla uyguladıkları satış geliştirme faaliyetleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bankaların kendi kredi kartlarının tercih edilmesi için kullandıkları uygulamalara cinsiyet duyarlılığını tespit etmek için gerekli veri anket çalışması ile elde edilmiştir. Ankete katılan kredi kartı sahibi bireylerin çoğunluğu bir veya iki kredi kartı kullandığı, internetten alışveriş imkânı riskli görüldüğü, bireylerin en fazla eposta yolu ile bilgiye ulaştığı çalışma kapsamında yer alan bulgular arasındadır.
Yayın yılı/yeri	: 2008/Ankara
Yazar adı	: N. Karabulut
Araştırma adı	: Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Kredi Kartı Kullanımının İncelenmesi.
Bulgular	: Kredi Kartı Sistemi’nin incelendiği çalışmada kredi kartları ile ilgili genel bilgiler ve sistemin işleyişine değinilmiştir. Türk Hukuku açısından kredi kartlarının niteliği, Kartlı Ödeme Sisteminin taraflar için olumlu olumsuz yanlarını ve ekonomik açıdan etkileri, Türkiye Kartlı Ödemeler Sisteminin büyüklükleri yer almaktadır. 2002-2006 yılları arasındaki beş yıllık periyotta sistemdeki kullanımlar Bankalararası Kart Merkezi, T.C. Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’ndan elde edilen verilerle değerlendirilmiştir

Çizelge 2.1. Devamı:

Yayın yılı/yeri	: 2007/Diyarbakır
Yazar	: M. Bayar
Araştırma adı	: İslam Hukukunda Banka Kartları Ve Kredi Kartları.
Bulgular	: Bu çalışmada kredi kartı ile ilgili hukuki araştırmaya yönelik hazırlanmış olan banka kartları ve kredi kartlarının çeşitleri ve sistemlerinin işleyişi hakkında da bilgiler verilerek hukuki yönünün daha kolay kavranılması amaçlanmıştır. Kartlar hakkında genel bilgiler, kredi kartlarının tüm çeşitleri açıklanmıştır, kartların sistem ve işleyişleri üzerinde durulmuştur. Banka ve diğer kurumların kart sistemleri ve taraflar için sağladığı faydalar araştırılmıştır. Banka kartları ve kredi kartları kanunu da ele alınmış ve kartların kullanımı ile ilgili sorumluluklar geniş bir biçimde açıklanmıştır. Yasa, detaylı bir şekilde değerlendirilerek kredi kartları ve banka kartlarını ele alan bu tezin pratik hayatta da faydalı olması amaçlanmıştır. İslam hukukunda kartlarının hükmü üzerinde durulmuştur. Konunun önce bir sözleşme olarak tartışılması yapılmış ardından sistem ve uygulamaların hükmü açıklanmaya çalışılmıştır.
Yayın yılı/yeri	: 2006/Burdur
Yazar	: N. Kükrer
Araştırma Adı	: Kredi Kartı Kullanımını Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Analizi: Burdur İli Örneği
Bulgular	: Burdur ili kent merkezinde kredi kartı sahipliğini etkileyen sosyo-ekonomik faktörler incelendiği bu çalışmada kredi kartlarının dünyadaki ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi ile birlikte tüketicilerin kredi kartı sahipliğini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Dünyada ve Türkiye'de kredi kartı kullanma gelişimi, kredi kartlarının çeşitleri ve fonksiyonları gibi çeşitli kavramlar incelenmiş, kredi kartlarının tanımı yapılmış ve kredi kartları sisteminin işleyişinden, kredi kartlarının türleri ve kart kullanımına dayanan global ödeme sistemlerinden bahsedilmiştir. Ayrıca, kredi kartları sistem tarafları açısından incelenmiştir. Türkiye'de kredi kartı uygulaması ve işleyişi hakkında bilgilere yer verilmiştir. kredi kartlarının, kart kullanıcıları, üye işyeri, kredi kartını veren kurum yönünden ve kredi kartını kabul eden kurum yönünde olumlu ve olumsuz yönlerine değinilmiştir. Burdur ilinde yaşayan ailelerin kredi kartı kullanımı tercihlerini etkileyen başlıca sosyo-ekonomik faktörlerin analiz edilmiş, ailelerle yapılan anketlerden elde edilen veriler kullanılarak model tahmin edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, gelir seviyesi arttıkça kredi kartı kullanımı yaygınlaşmaktadır. kişinin araba sahibi olması, eğitim durumunun lise ve daha yüksek bir düzeyde olması ve kredi kartı kullanan kişinin cinsiyetinin erkek olmasıyla kredi kartı kullanımı arasında pozitif yönlü ilişki olduğu çalışma kapsamında yer alan bulgulardandır.

Çizelge 2.1. Devamı:

Yayın yılı/yeri	: 2008/İstanbul
Yazar	: F. Kaya
Araştırma Adı	: Kredi Kartları ve Bireysel Müşterilerin Kredi Kartı Tercihine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma
Bulgular	: Bu araştırmada, hızla büyüyen kredi kartı pazarında bireysel müşterilerin kredi kartı tercihlerine etki eden faktörlerin araştırılması tezin konusunu oluşturmuştur. Bankacılık sektörünün önemli ve vazgeçilmez bir ürünü olan kredi kartlarının pazarlama kararlarına, kullanıcıların bakışı ve kullanım eğilimlerine etki eden faktörleri tespit edebilmek için bireysel müşterilerin demografik ve sosyoekonomik değişkenleri ile kredi kartı tercih nedenleri arasında ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada kullanılan veriler, İstanbul ilinden anket yöntemi ile elde edilmiştir. İstatistiksel bulguların sayısal gösterimle özetlenmesi için betimleyici analiz, hazırlanan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini ölçmek için faktör analizi, ölçülen değişkenlerin orta değerden farkını ölçebilmek için t-testi, bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkilerin derecesini ölçebilmek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Daha sonra kredi kartı tercihlerini etkileyen faktörlerin demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için varyans analizleri yapılmıştır
Yayın yılı/yeri	: 2012/Tokat
Yazar	: Faruk Adıgüzel, Murat Sayılı,
Araştırma Adı	: Tokat İli Merkez İlçede Tüketicilerin Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma
Bulgular	: Bu araştırmada, Tokat ili Merkez ilçede tüketicilerin kredi kartı kullanım durumları incelenmiş ve kredi kartı kullanımında etkili olan faktörler khi-kare analizi ile test edilmiştir. Çalışmada kullanılan veriler, 239 adet tüketiciden anket yoluyla elde edilmiştir. Tokat ilinde kredi kartı kullanımı ile ilgili olarak ilk çalışma olan bu araştırmada, anket yapılan bireylerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı kullanım durumları, sahip olunan kredi kartı sayısı, aylık harcama tutarı gibi faktörler arasındaki ilişki durumu irdelenmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre; bireyler arasında kredi kartı kullanımının yaygın olduğu, kredi kartının özellikle gençler, evliler, aylık geliri yüksek ve otomobil sahibi kişiler tarafından kullanıldığı saptanmıştır. Kredi kartının başta alışveriş olmak üzere birçok amaçla kullanıldığı, bu kapsamda internette alışverişin yaygınlaşmaya başlamasıyla kredi kartı kullanımının da arttığı, bireylerin para yerine kredi kartı kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte, kredi kartı sayısı ve kullanım sıklığının, bireylerin aylık harcama tutarlarını arttırdığı, kişilerin eğitim durumu ve aylık geliri arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna da varılmıştır.

Çizelge 2.1. Devamı:

Yayın yılı/yeri	: 2016/ Antalya
Yazar	: Talip Başbuğ
Araştırma Adı	: Yayla Koşullarında Örtüaltı Yetiştiriciliği Yapan İşletmelerin Maliyet ve Karlılığının Analizi: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği, Isparta.
Bulgular	: Bu çalışmada Antalya ili Elmalı ilçesi'nde örtüaltı üretim faaliyeti yapan işletmelerinin ekonomik yapısı irdelenerek, yayla örtüaltı üretiminin bölge ekonomik kalkınmasına katkısı araştırmak yayla şartlarında örtüaltı tarımına yatırım yapacak olan işletmelere, yatırımcılara yol gösterici veriler sağlamak amaçlanmıştır. Bu kapsamda işletmelerde örtüaltı yetiştiriciliğinin ekonomik yapısının değerlendirilmesi, işletmelerin örtüaltı yetiştiriciliğinin teknik, pazarlama yapısı ve sorunlarının değerlendirilmesi, işletmelerde örtüaltı yetiştiriciliğinde karlılığın saptanmıştır. Tabakalı Örnekleme Neyman yöntemi kullanılarak örneklem hacmi 90 işletme olarak hesaplanmıştır. Veriler, anket yöntemiyle elde edilmiş ve 2014 üretim dönemine aittir. Yayla koşullarında örtüaltı yetiştiriciliğinin maliyet ve karlılığının araştırıldığı bu çalışma sonucunda, büyük ölçekli işletmelerde birim alana ekonomik göstergelerin daha iyi sonuçlar verdiği saptanmıştır. Bölgede örtüaltı tarımı bölge kaynaklarının etkin kullanımı, gelir artırıcı bir faaliyet olması, dolayısıyla kırsal alandan göçü azaltması ve istihdam yaratması açısından çok önemlidir. Bunun yanında sebze sektöründe tüketicilerin talebine uygun arz devamlılığının sağlanması yönünden önemli bir tarımsal faaliyet olmaktadır.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Çalışmanın ana materyalini Antalya ilinde Serik, Kumluca, Aksu ilçelerinde tarım kartı kullanan örtüaltı üreticilerinden sağlanan orijinal anket verileri oluşturmuştur. Bunun yanında daha önce yapılan çalışmalar ve araştırmalarla doğrudan ve dolaylı olarak ilgili tez, rapor, kitap vb. ikincil verilerden yararlanılmıştır.

Araştırma verileri yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Bu yöntem, çok soru sorulmasına olanak tanınması, yanıtlama oranının yüksek olması, uygulandığı zaman yanıtlayan kişinin anlayamadığı soruları sorarak daha doğru ve tutarlı bilgiler elde edilmesinin sağlanması yönünden tercih edilmiştir.

Kullanılan anket formu beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde, üretici ile ilgili genel bilgilerin belirlenmesine yönelik genel ifadeler, ikinci bölümde, tarımsal işletme ile ilgili genel bilgiler, üçüncü bölümde üreticinin tarımsal desteklerden yararlanma durumu ile ilgili bilgilere, dördüncü bölümde, tarımsal kredi kullanımı ile ilgili genel bilgiler ve beşinci bölümde, tarım banka kartı kullanımı ile ilgili genel bilgiler ele alınmıştır.

3.2. Metot

3.2.1. Örneklem ve veri toplama metodu

Türkiye toplam örtüaltı tarım alanı 615.124 da olup bunun yarısına yakın bölümü (%39) Antalya ilinde yer almaktadır (TUIK,2013). Antalya ili örtüaltı alanlarının da yarısına yakın kısmı (%44,4) Serik, Kumluca ve Aksu ilçelerinde yer almaktadır. Kart veren banka şubeleri ile yapılan görüşmeler ve ön araştırmaya göre, tarım kartı kullanan üretici sayısı dağılımı ile üretim alanı payları arasında bir paralellik olduğu, yani kart kullanan üreticilerin bu üç ilçede daha yoğun olarak yer aldığı anlaşılmıştır. Bu nedenle araştırmanın sadece bu üç ilçe kapsamında yürütülmesinin yeterli olduğuna karar verilmiştir.

Ancak bu bölgelerde kart kullanan *toplam örtüaltı üretici (populasyon) sayısının temini* konusunda; ilgili bankaların çekinceli davranması ve hangi üreticinin ana faaliyet alanı olarak örtüaltı yetiştiriciliğinde yoğunlaştığının önceden bilinmemesi (açık alan yetiştiricisi, hayvancılık vb) gibi nedenlerle zorluk çekilmiştir. Dolayısıyla *örneklem büyüklüğü ve anket uygulanacak üreticilerin belirlenmesinde Kartopu Örneklem Yöntemi* tercih edilmiştir. *Örneklem büyüklüğünün kart kullanan 100 üretici* dolayında olması planlanmıştır. Nitekim Tarım Ekonomisi alan araştırmalarında örneklem büyüklüğünün genellikle 80 üzerinde olması yeterli görülmektedir. Sonuç olarak Serik, Aksu ve Kumluca ilçelerinde 100 üretici ile *yüz yüze görüşmeye dayalı anket çalışması* yürütülmüştür. Örneklerin ilçelere göre dağılımı ise sırasıyla; Serik'te 45, Kumluca'da 32 ve Aksu'da 23 kişi olarak ortaya çıkmıştır.

Çizelge 3.1. İlçelere göre Antalya ili örtüaltı tarım alanları dağılımı

İlçeler	Alan (da)	Yüzde (%)	İlçeler	Alan (da)	Yüzde (%)
<i>Serik</i>	38.551	15,89	Kaş	18.605	7,67
<i>Kumluca</i>	37.200	15,35	Kepez	14.776	6,09
<i>Aksu</i>	31.898	13,16	Finike	11.049	4,55
Gazipaşa	26.565	10,96	Diğer	23.616	9,67
Alanya	21.496	8,87	ANTALYA	242.340	100,00
Demre	18.624	7,68			

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergeler, Antalya, 2013.

Kartopu (Zincir) Örnekleme Yöntemi: Bu yöntem çoğunluklar araştırmaya konu ana popülasyonun tam olarak belirlenemediği durumlarda popülasyonu temsil edecek örnekleme belirlemek için tercih edilmektedir. Bu yöntemde, öncelikle araştırma popülasyonu içerisinde yer alıp araştırmacının ulaşabileceği ilk örnek belirlenir ve daha sonra bu örnek üzerinden elde edilecek veriler ışığında sonraki örneğe ulaşılır. Bu durum böylece zincirleme olarak sürdürülür. Başlangıçta tek bir örnekten oluşan örnekleme hacminin, adım adım kartopu gibi büyütülmesi amaçlanır (Kılıç ve Ural 2013).

3.2.2. Veri analizi metodu

Araştırmanın farklı aşamalarından elde edilen verilerin analizinde Microsoft Excel Paket ve SPSS programında uygun veri tabanı hazırlandıktan sonra bilgisayara aktarılarak gerekli analizler yapılmıştır.

Araştırmanın amaç-analiz çizelgesi yani analiz edilecek konular ve kullanılan analiz yöntemleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 3.2. Araştırma amaç analiz tablosu

Analiz edilecek araştırma konuları	Analiz yöntemi	Analiz veri kaynağı
a) Kart kullanım durumu ve üretici profili Kart kullanımının avantaj ve dezavantajları	Tanımlayıcı istatistikler	Kart kullanan üretici anket verileri
b) Üreticilerin banka kartı kullanım kararlarını (kart kullanım tercihini) etkileyen faktörlerin belirlenmesi	Faktör analizi	Kart kullanan üretici anket verileri

3.2.2.1. Faktör analizi

Üreticilerin tarım banka kartı kullanım tercihini veya kararlarını etkileyen faktörlerin neler olduğu ve hangilerinin daha önemli olarak görüldüğünü belirlemek amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Faktör Analizi, veriler arasındaki ilişkilere dayanarak verilerin daha anlamlı ve özet biçimde sunulmasını sağlayan çok değişkenli bir istatistiksel analiz yöntemidir. Faktör analizinde likert tipi ölçekle değerlendirilen çiftçi görüşlerini yansıtan değişken sayısı azaltılarak, değişkenler arasında ortak faktörler belirlenmekte ve bu faktörlerin neyi temsil ettiği ortaya konulmaktadır (Öztürk,1998). Değişkenlerden kendi aralarında anlamlı korelasyona sahip olanların gruplanarak oluşturulduğu faktörler, çok sayıda değişken bağımsız faktöre indirgenmektedir. Dolayısıyla faktör analizinin en temel varsayımı değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin birim matrinden farklı olması gerekliliğidir. Eğer ilgilenilen değişkenler arasında hiçbir şekilde anlamlı korelasyonlar yoksa (korelasyon matrisi birim matrisse) boyut indirgenemeyecek ve faktörler elde edilemeyecektir. Korelasyon matrisinin birim matrise eşitliğini gösteren sıfır hipotezi Barlett küresellik testi ile test edilmeli ve bu hipotez reddedilmelidir. Değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının kısmi korelasyon katsayılarına oranlanarak elde edilen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri de verilerin faktör analizine uygunluğunu gösteren başka bir istatistiktir. 0 ve 1 aralığında değer alan bu istatistik 1'e yakınsa verilerin faktör analizi için uygun olduğu söylenir. 0.5'in altında olan KMO değeri, veri setinin faktör analizine uygun olmadığı şeklinde yorumlanır. Faktör analizinde son aşama elde edilen ölçeğin ne kadar güvenilir olduğunu ölçmektir. Bunun için araştırmacılar uygulamalarda sıklıkla Cronbach Alpha katsayısını kullanmaktadır. 0 ve 1 arasında değer alan bu katsayının 1'e yakın olması faktör analizi ile elde edilen ölçeğin çok güvenilir olduğu anlamına gelir.

4. BULGULAR

4.1. Genel bilgiler

4.1.1. Kredi kartları ve banka kartları ile ilgili genel bilgiler

İnsanlık tarihinin ilk çağlarından bu yana toplumlarda ekonomik ilişkilerin oluşmasıyla beraber, kabul gören, güvenilir ve kullanımı kolay bir değişim aracına ihtiyaç duyulmuştur. Bugünkü modern ödemeler sisteminin oluşumuna kadar, çeşitli araçlar bu ihtiyacı karşılamada kullanılmıştır (Yetim 1997).

Türkiye’de 2012-2016 döneminde kart sayıları Çizelge 4.1’de verilmiştir. 1990’lı yıllarda çok şubeli büyük bankaların kredi kartı uygulamasına geçmeleri ile birlikte kart sayısında önemli bir artış olmuştur. Ayrıca, bu artış eğilimi 2012-2016 yılları arasında devam etmiş ve 2012 yılında 54 milyon adet olan kredi kartı sayısı 2016 yılında 58,7 milyon adete, 2012 yılında 91 milyon adet olan banka kartı sayısı 2016 yılında 117 milyon adete ulaşmıştır. Diğer yandan, Türkiye’de kredi kartlarının sayısındaki artışa paralel olarak işlem hacimlerinde de önemli artışlar olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.1. Türkiye’de yıllar itibariyle kart sayıları

Yıl	Kart sayısı	
	Toplam kredi kartı	Toplam banka kartı
2012	54.342.148	91.263.042
2013	56.835.221	100.164.954
2014	57.005.902	105.513.424
2015	58.215.318	112.383.854
2016	58.795.476	117.011.685

Kaynak: BKM,2017

Yıllar itibariyle 2012-2016 dönemine ait ATM ve POS makineleri adetleri Çizelge 4.2’de verilmiştir. 2012 yılında POS sayısı 2.134.444 adet iken ATM sayısı 36.334 adettir. 2016 yılında POS sayısı 1.746.220 iken ATM sayısı 48.421 adettir. Yıllar itibariyle POS sayısı azalırken ATM sayısının arttığı görülmektedir.

Çizelge 4.2. Yıllar itibariyle ATM ve POS makineleri adetleri

Yıl	POS sayısı	ATM sayısı
2012	2.134.444	36.334
2013	2.293.695	42.011
2014	2.191.382	45.576
2015	2.158.328	48.277
2016	1.746.220	48.421

Kaynak: BKM,2017

Kredi kartı çıkartan banka sayısındaki artışların ve kartların işyerlerinde çoğunlukla kabul görmesi kartların gelişimini hızlandırmıştır (Yılmaz 2000).

4.1.2. Banka kartları ve kredi kartları kanunu

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, banka kartları ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanımına, takas ve mahsup işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek suretiyle kartlı ödemeler sisteminin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla 23/02/2006 tarih ve 26095 sayı ile yürürlüğe girmiştir.

Kanun ile kartlı sistem kuran, kart çıkaran, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile üye işyerleri ve kart hamilleri bu kanun kapsamı dahilinde iken kendi işyerleri ile sınırlı olmak üzere, mal veya hizmetlerin vadeli satışı ile alıcının borç alacak durumunun izlenmesi amacıyla kart çıkaran veya sistem oluşturan veya herhangi bir kredilendirme işlemi yapılmaksızın veya hesaba bağlı olmaksızın önceden belirlenen bir tutarla sınırlı olmak üzere kart düzenleyen gerçek veya tüzel kişiler bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

Kanunun uygulanmasında ilgili kurum Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, banka kartı, mevduat hesabı veya özel cari hesapların kullanımı dahil bankacılık hizmetlerinden yararlanmayı sağlayan kartı, kredi kartı ise nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasını ve kart hamili, üye işyeri, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile yaptığı sözleşme çerçevesinde kart hamiline mal ve hizmet satmayı veya nakit temin etmeyi kabul eden gerçek veya tüzel kişiyi, banka kartı veya kredi kartı hizmetlerinden yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir.

Kanun kapsamında izne tabi işlemler, kart çıkaran kuruluşların yükümlülükleri, kart hamillerinin yükümlülükleri, üye işyeri ve üye işyeri ile anlaşma yapan kuruluşlara ilişkin yükümlülükler, sözleşme şekli ve genel işlem şartları, denetim ve alınacak önlemler, kuruluşlar ve kurumlar arası işbirliği, kanuni yükümlülükler, idari ve adli cezalar ele alınan konular arasındadır.

4.1.3. Tarım banka kartları

Tarımsal amaçlı kullanılan banka kartları genel olarak banka kartı olarak adlandırılırsalar bile banka kartlarının kart sahibine bir kredi olanağı tanımaması ve kişinin hesabına ulaşarak hesap bakiyesindeki miktar kadar nakit çekim veya harcama yapabilmesi gibi temel özelliklerinden farklı olarak banka tarafından tanımlanan kredinin yada kart limitinin kullanılmasına olanak sağlar ve aynı zamanda satın alınan tarımsal girdilerde anlaşmalı üye işyerlerinde taksit imkanı da sunabilmesi açısından banka kartlarından farklılık göstermektedir. Tarım banka kartları kredi kartlarının ve banka kartlarının bazı temel özelliklerini göstermekle birlikte sadece tarımsal girdi temin edilebilmesi açısından farklılık göstermektedir.

Üreticilerin tarımsal gereksinimlerine ve nakit akışlarına uygun olarak tarımsal işletme kredisi sağlanmaktadır. Üreticiye sağlanan kredi limitleri bu kartlara yüklenir, tarımsal faaliyetlerde kullanılan mazot, gübre, tohum, fide, zirai ilaç, yem, seracılık, balıkçılık, arıcılık malzemeleri, tarımsal ekipman, yedek parça gibi tarımsal girdi ihtiyaç kredileri ile veterinerlik hizmetleri ve diğer tarımsal ihtiyaçlar bu kartlar aracılığıyla

bankaların belirlediği limitler dahilinde karşılanabilir. Genel özellikleri bankalara göre farklılıklar göstermektedir.

Devlet desteği sadece Ziraat bankasında başak kart uygulaması için olmaktadır. T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar kapsamında kullanılan düşük faizli kredi limiti başak karta yüklenmekte ve üreticiler bu kart üzerinden kredi limitlerini kullanabilmektedir. Karar kapsamındaki yatırım ve işletme kredisi başvuruları, Bankaya ve TKK'ya yapılmaktadır. Başvurular Banka ve TKK'nın kendi usul, esas ve mevzuatları dahilinde değerlendirilmekte ve uygun bulunanlara kredi kullanılmaktadır. Bu karar kapsamında kredi tahsis edilecek üreticilerin kredi değerliliklerinin ve kredi tahsis kriterlerinin belirlenmesi, kredi limitleri ve vadeleri ile yatırım döneminin tespit edilmesi, kredilerin teminatlandırılması, özkaynak oranlarının belirlenmesi, geri ödeme koşullarının tespiti ile borçlandırma, kullandırma takip ve tahsil işlemleri Bankanın ve TKK'nın kendi usul ve mevzuat esasları dahilinde yürütülmektedir. Kredi kullandırımındaki teknik kıstaslar (hayvanların cinsi, yaşı, sertifikasyona ilişkin tanımlamalar gibi) ve bu kıstaslarla ilgili değişiklikler, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca Hazine müsteşarlığının uygun görüşü alınarak hazırlanarak ve Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile belirlenmektedir.

Tarım banka kartı temini için üreticilerin bitkisel üretim ve hayvancılık yapan çiftçilik belgesi sahibi, Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi sahibi, Zirai kazanç sağlayan, Nüfus Cüzdanı Fotokopisi ve İkametgah Teminata ilişkin belgeler (kefil bilgisi, tapu fotokopileri, taşıt rehni) ile bankaya başvuruda bulunabilirler. Banka her üretici için hesaplanan limitler dahilinde uygun görülmesi koşuluyla kart verebilmektedir.

4.2. Alan bulguları

Kartopu örnekleme ile Antalya ilinde faaliyet gösteren örtüaltı üreticilerinden Serik ilçesinde 45 adet, Kumluca ilçesinde 32 adet ve Aksu ilçesinde ise 23 adet üretici ile anket görüşmesi yapılmıştır. Araştırmada 100 adet üretici ile anket yapılması planlanmış ve bu sayı yoğun kart kullanan 3 ilçeye oransal olarak dağıtılmıştır.

4.2.1. Üretici genel bilgileri

a. Yaş

Antalya ili Serik, Kumluca ve Aksu ilçelerinde tarım banka kartı kullanan üreticilerin yaş ortalamaları Çizelge 4.3'de gösterilmiştir. Bulgulara göre araştırma kapsamındaki üreticilerin yaş ortalaması 45,7'dir, ayrıca minimum üretici yaşı 22 ve maksimum üretici yaşı ise 68 olarak bulunmuştur.

Çizelge 4.3. Üreticilerin yaş ortalamaları

	N	Ortalama
Genel	100	45,70

N: Toplam örnek sayısı

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin yaş dağılımı Çizelge 4.4’de verilmiş olup üreticilerin %25’i 31-40, %39’u 41-50, %20’si 51-60 yaşları arasındadır.

Çizelge 4.4. Üreticilerin yaş dağılımları

Yıl	Frekans ve (%)
20-30	8
31-40	25
41-50	39
51-60	20
60 <	8
Toplam	100

N:100

b. Cinsiyet

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin cinsiyet dağılımı Çizelge 4.5’te verilmiş olup %98’i erkek ve %2’si kadındır. Kadınların örtüaltı üretim faaliyetinde yoğun olarak çalıştıkları bilinmekle birlikte işletme yönetimi ve banka kartı kullanımı konusunda erkekler daha çok sorumluluk üstlenmektedirler.

Çizelge 4.5. Üreticilerin cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Frekans
Kadın	2
Erkek	98
Toplam	100

N:100

c. Üretici ailesi büyüklüğü

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin aile büyüklüğü Çizelge 4.6’da gösterilmiştir. Üreticilerin ortalama aile büyüklüğü **4,33** olup % 26’sı 0-3 kişi arasında, %29’u 4, %5’i 25, %20’si ise 6-7 kişilik aile büyüklüğüne sahiptir.

Çizelge 4.6. Aile büyüklüğü

Ailedeki kişi sayısı	Frekans ve (%)
1	2
2	12
3	12
4	29
5	25
6	10
7	10
Toplam	100

d. Eğitim

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin eğitim durumu Çizelge 4.7’de verilmiştir. Buna göre üreticilerin önemli bir kısmı %60’ı ilkokul mezunuyken, %13’ü ortaokul, %21’i lise ve sadece %6’sı üniversite mezunudur.

Çizelge 4.7. Üreticilerin eğitim durumu

Eğitim durumu	Frekans ve (%)
İlkokul	60
Ortaokul	13
Lise	21
Üniversite	6
YL/DR	0
Toplam	100

N:100(örnek sayısı)

e. Üreticilerin deneyimi

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin tarımsal ve örtüaltı faaliyeti deneyimi Çizelge 4.8’de gösterilmiştir. Deneyim yoğunluğuna göre; 1-5 yıl arası %9, 6-10 yıl arası %10, 11-15 yıl arası %7, 16-20 yıl arası %12, 20 yıl ve üzeri deneyime sahip olanların oranı %62’dir. Anlaşıldığı gibi üreticilerin büyük çoğunluğu (%62) 20 yıldan daha fazla örtüaltı üretim faaliyeti ile uğraşmaktadırlar. Üreticilerin tarımsal ve örtüaltı faaliyet deneyimi aynı olup sonradan örtüaltı faaliyete geçen bulunmamaktadır. Tüm üreticiler dikkate alındığında ortalama üreticilik deneyimi yıl’ dır.

Çizelge 4.8. Tarımsal ve örtüaltı faaliyet amaçlı üretici deneyimi

Yıl	Frekans ve (%)
1-5	9
6-10	10
11-15	7
16-20	12
> 20	62
Toplam	100

N:100

4.2.2. Tarımsal işletme genel bilgileri

a. Örtüaltı varlığı

Cam sera alan varlığı Çizelge 4.9’da gösterilmiştir. Ortalama cam sera alan varlığı 1,74 olup üreticilerin % 24’ü 0-3 dekar arasında, %10’u 3,1-6 dekar arasında, %1’i 6,1-9 dekar arasında, %2’si 9,1-12 dekar ve %3’ü 12 dekar üzerinde cam sera varlığına sahiptir.

Çizelge 4.9. Cam sera alan varlığı

Cam sera alan varlığı(da)	Frekans ve (%)
0-3	24
3,1-6	10
6,1-9	1
9,1-12	2
>12	3
Toplam	40

Plastik sera alan varlığı Çizelge 4.10'da gösterilmiştir. Ortalama plastik sera alan varlığı 5,49 olup üreticilerin % 26'sı 0-3 dekar arasında, %29'u 3,1-6 dekar arasında, %18'i 6,1-9 dekar arasında, %9'u 9,1-12 dekar ve %5'i 12 dekar üzerinde cam sera varlığına sahiptir.

Çizelge 4.10. Plastik sera alan varlığı

Plastik sera alan varlığı	Frekans ve (%)
0-3	26
3,1-6	29
6,1-9	18
9,1-12	9
>12	5
Toplam	87

Örtüaltı alan varlığı Çizelge 4.11'de gösterilmiştir. Ortalama örtüaltı alan varlığı 7,24 olup üreticilerin % 21'i 0-3 dekar arasında, %34'ü 3,1-6 dekar arasında, %21'i 6,1-9 dekar arasında, %13'ü 9,1-12 dekar ve %11'i 12 dekar üzerinde cam sera varlığına sahiptir.

Çizelge 4.11. Örtüaltı alan varlığı

Alan varlığı	Frekans ve (%)
0-3	21
3,1-6	34
6,1-9	21
9,1-12	13
>12	11
Toplam	100

b. Mülkiyet durumu

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin mülkiyet durumu Çizelge 4.12’de gösterilmiştir. Cam serası olan üreticilerin mülkiyet durumuna bakıldığında % 95’inin özel mülk ve %5’inin kira olduğu görülmektedir. Plastik serası olan üreticilerin mülkiyet durumuna bakıldığında %89’unun özel mülk, %7’sinin kira ve %4’ünün ortak olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.12. Mülkiyet durumuna göre işletme sayısı

Mülk		Kira		Ortak	
Cam	Plastik	Cam	Plastik	Cam	Plastik
38	78	2	6	0	3

Alan varlığına göre mülkiyet durumu Çizelge 4.13’de gösterilmiştir. Üreticilerin mülkiyet durumuna bakıldığında %89’unun özel mülk, %8’inin kira, %3’ünün ortak olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.13. Alan varlığına göre mülkiyet durumu

Alan varlığı	Özel mülk	Kira	Ortak
0-3	19	0	0
3,1-6	28	6	0
6,1-9	18	1	2
9,1-12	13	0	1
>12	11	1	0
Toplam	89	8	3

c. İş gücü varlığı

Üreticilerin aile iş gücü varlığı Çizelge 4.14’de gösterilmiştir. Anket yapılan üreticilerin kendisi dışında, %79’u eşi, %79’u bir çocuğu, %15’i iki çocuğu, %10’u annesi ve %7’si babası işletmede aktif olarak çalışmaktadır. Anket yapılan üreticilerin aile dışında işçi çalıştırma durumları incelendiğinde ortalama 6 işçi çalıştırdıkları görülmektedir.

Çizelge 4.14. Aile iş gücü varlığı

İşletmede çalışma durumları	Frekans
Eşi	79
Çocuk 1	25
Çocuk 2	15
Anne	10
Baba	7
N:100	

d. Değişken masraflar

Tarım banka kartı kullanan üreticilerin değişken masraf unsurları Çizelge 4.15’de gösterilmiştir. Bir üretici yılda ortalama tohum veya fide için 22.284 TL, gübre için 13.590, İşçilik için 13.304 TL, ilaç için 8.411 TL, mazot için 7.343 TL, sulama için 2.174 TL, gölge tozu için 598 TL ve ısıtma için 387 TL ödemektedir.

Çizelge 4.15. Değişken masraf unsurları

Kullanılan girdiler	Ortalama (TL)
Tohum veya fide	22.284
Gübre	13.590
İşçilik	13.304
İlaç	8.411
Mazot	7.343
Sulama	2.174
Gölge Tozu	598
Isıtma	387
Toplam	68.091

N:100

e. Yıllık gelir-gider durumu:

Üreticilerin Yıllık ortalama gelir durumu Çizelge 4.16’da gösterilmektedir. Araştırmaya katılan üreticilerin yıllık gelir durumuna bakıldığında %19’u 1000-30000, %19’u 30001-50000, %26’sı 50001-80000, %13’ü 80001-100000, %14’ü 100001-150000 ve %9’u 1500001 ve üzeri olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.16. Üreticilerin yıllık ortalama gelir durumu

		Gelir
Tutar grupları (TL)		Frekans ve (%)
< 30.000		19
30.001 - 50.000		19
50.001 - 80.000		26
80.001 - 100.000		13
100.001 - 150.000		14
> 150.000,1		9
Toplam		100

N:100

f. Tarım dışı faaliyetten gelir durumu

Tarım dışı faaliyetten yıllık gelir durumu Çizelge 4.17’de verilmiştir. Üreticilerin %73’ü tarım dışı faaliyetlerden gelir elde etmemektedir. Üreticilerin %9’u 1000-5000 TL, %1’ i 5001-10000, %3’ü 10001-15000, %14’ü 25001 ve üzeri aylık gelir elde etmektedir.

Çizelge 4.17. Tarım dışı faaliyetten yıllık gelir durumu

Tutar grupları (TL)	Frekans ve (%)
1 - 5.000	9
5.001 - 10.000	1
10.001 - 15.000	3
15.001 - 20.000	0
20.001 - 25.000	0
> 25.001	14
Toplam	27

N:100

g. Başlıca gider kalemleri ve önem dereceleri

Çizelge 4.18’de gider kalemleri önem derecesi gösterilmiştir. Tohum veya fide üreticilerin %86’sı tarafından, gübre üreticilerin %89’u, ilaç üreticilerin %64’ü, mazot üreticilerin %44’ü, işçilik %36’sı, ısıtma %24’ü, sulama %11’i tarafından birinci derece önemli olarak görülmektedir.

Çizelge 4.18. Tarımsal amaçlı gider kalemleri önem derecesi

Giderler	1.derece önemli	2.derece önemli	3.derece önemli	Toplam frekans
Gübre	89	9	2	100
Tohum, fide	86	10	4	100
İlaç	64	30	6	100
Mazot	44	41	15	100
İşçilik	36	26	38	100
Isıtma	24	61	15	100
Sulama	11	39	49	100

N:100

Tarım dışı amaçlı giderler önem derecesi Çizelge 4.19’da gösterilmiştir. Mutfak giderleri üreticilerin %46’sı tarafından birinci derece önemli %33’ü tarafından ikinci derece önemli ve %18’i tarafından üçüncü derece önemli olarak görülmektedir. Eğitim, üreticilerin %11’i tarafından birinci derece önemli %39’u tarafından ikinci derece önemli ve %49’u tarafından üçüncü derece önemli olarak görülmektedir. Seyahat giderleri üreticilerin %11’i tarafından birinci derece önemli, %28’i tarafından ikinci derece önemli ve %57’si tarafından üçüncü derece önemli olarak görülmektedir. Vergi giderleri üreticilerin %8’i tarafından birinci derece önemli, %36’sı tarafından ikinci derece önemli ve %53’ü tarafından üçüncü derece önemli görülmektedir. Kişisel harcama giderleri üreticilerin %21’i tarafından birinci derece önemli, %48’i tarafından ikinci derece önemli ve %24’ü tarafından üçüncü derece önemli olarak görülmektedir.

Çizelge 4.19. Tarım dışı amaçlı giderler önem derecesi

	1.derece önemli	2.derece önemli	3.derece önemli	Toplam frekans
Mutfak	46	33	18	97
Eğitim	21	33	43	97
Kişisel harcamalar	21	48	24	98
Seyahat	11	28	57	96
Vergi	8	36	53	97
Tarım dışı diğer	2	8	3	13

N:100

4.2.3. Üreticilerin desteklerden yararlanma durumu

Tarımsal desteklerden yararlanma durumu Çizelge 4.20’de gösterilmiştir. Tarımsal desteklerden yararlanma durumunu incelediğimizde üreticilerin %74’ü tarımsal desteklerden yararlandıklarını %26’sı tarımsal desteklerden yararlanmadıklarını belirtmektedir. Anket sırasında neden tarımsal desteklerden yararlanmadıkları sorulduğunda genellikle seranın kendileri üzerine kayıtlı olmadığı için herhangi bir işlem yapamadıklarını ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.20. Tarımsal desteklerden yararlanma durumu

Tarımsal desteklerden yararlanma durumu	Frekans ve (%)
Evet	74
Hayır	26
Toplam	100

Yararlanılan tarımsal desteklerin oranı Çizelge 4.21’de gösterilmiştir. Buna göre mazot desteğinden üreticilerin %48’i, örtüaltı biyolojik ve biyoteknolojik mücadele desteğinden %44’ü, gübre desteğinden %41’i, tarım sigortası desteğinden %23’ü, örtüaltı iyi tarım desteğinden %17’si, tarımsal yayım ve danışmanlık desteğinden %6’sı, toprak analizi desteğinden %3’ü yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.21. Tarımsal desteklerden yararlanan üretici sayısı

Tarımsal destekler	Frekans ve (%)
Mazot	48
Örtüaltı bitkisel üretimde biyolojik ve biyoteknolojik mücadele	44
Gübre	41
Tarım sigortası	23
Örtüaltı iyi tarım	17
Tarımsal yayım ve danışmanlık	6
Toprak Analizi	3

N:100

Tarımsal desteklerin banka kartı uygulaması ile verilmesini isteme durumu Çizelge 4.22’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %17’si kesinlikle istediklerini, %53’ü istediklerini, %19’u kararsız olduklarını, %11’i istemediklerini ve %4’ü ise kesinlikle istemediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.22. Tarımsal desteklerin kart uygulamasıyla verilmesine ilişkin üreticilerin tercih dağılımı (%)

Üretici tercihleri	Frekans ve (%)
Kesinlikle isterim	17
İsterim	52
Kararsızım	18
İstemem	10
Kesinlikle istemem	3
Toplam	100

N:100

4.2.4. Tarımsal kredi kullanımı ile ilgili genel bilgiler

a. Tarımsal kredi kullanım durumu

Anket yapılan üreticilerin kredi kullanım durumları incelendiğinde üreticilerin %65 i son 5 yıl içinde bankalardan tarımsal amaçlı kredi kullandıklarını %35’i ise tarımsal amaçlı kredi kullanmadıklarını belirtmiştir. Üreticilerin kredi alma amaçları Çizelge 4.23’de gösterilmiştir. Üreticilerin %46’sı işletme sermayesi eksikliğini tamamlamak için, %20’si daha çok girdi temin edebilmek için %34’ü ise diğer nedenlerle kredi kullanmaktadır.

Çizelge 4.23. Kredi alma amaçları

Kredi çeşitleri	Kredi alma amaçları				
	1	2	3	4	5
İşletme kredisi	24	12	0	3	8
Yatırım kredisi	6	1	1	0	10

1.İşletme sermayesi eksikliğini tamamlamak için 2.Daha çok girdi temini için
3.Makina-teçhizat alımı için 4.Tüketim ihtiyaçları için 5.Diğer

b. Banka tercihi

Tarımsal kredi kullanımında bankaları tercih sırası Çizelge 4.24’de gösterilmiştir. Buna göre ankete katılan 100 üreticiden 89’u Ziraat Bankası’nı birinci sırada tercih ettiklerini, 3’ü ikinci sırada tercih ettiklerini, 2’si üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan 100 üreticiden 9’u Deniz Bank’ı 1. Sırada tercih ettiklerini, 27’si ikinci sırada tercih ettiklerini, 8’i üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerden 1’i Halk Bankası’nı birinci sırada tercih ettiğini, 18’i ikinci sırada tercih ettiğini, 4’ü üçüncü sırada tercih ettiğini belirtmişlerdir. Üreticilerden 3’ü Garanti Bankası’nı ikinci sırada tercih ettiklerini, 1’i ise üçüncü sırada tercih ettiğini

belirtmiştir. Üreticilerden 3'ü Şekerbank'ı ikinci sırada tercih ettiklerini, 1'i üçüncü sırada tercih ettiğini belirtmiştir. Üreticilerden 3'ü Türk Ekonomi Bankası'nı ikinci sırada tercih ettiklerini, 4'ü üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerden 2'si Türkiye

İş Bankası'nı ikinci sırada tercih ettiklerini, 4'ü üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerden 2'si diğer bankaları birinci sırada tercih ettiklerini, 6'sı ikinci sırada tercih ettiklerini, 9'u üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.24. Tarımsal kredi temininde banka tercih durumu (ilk 3)

Bankalar	Tercih sırası			Toplam frekans
	Birinci	İkinci	Üçüncü	
Ziraat Bankası	89	3	2	94
Denizbank	9	27	8	44
Halk Bankası	1	18	4	23
Garanti Bankası	-	3	1	4
Şekerbank	-	3	1	4
Türk Ekonomi Bankası	-	3	4	7
İş Bankası	-	2	4	6
Diğer Banka Tercihi	1	7	9	17

N:100

c. Banka tercih nedenleri

Üreticilerin banka tercih nedenleri Çizelge 4.25'te gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %25'i bankanın uygun faiz oranı vermesini, % 17'si bankanın sübvansiyonlu kredi imkanı sağlamasını, % 1'i bankanın uygun vade sağlamasını, %3'ü bankanın uygun ödeme koşulları sağlamasını, %3'ü bankanın yeterli miktarda kredi sağlamasını, %2'si bankaların makul teminatlar istemesini, % 2'si banka personelinin güler yüzlü olmasını, %4'ü formalitenin azlığını, %3'ü bankanın sunduğu hizmetleri, %1'i bankanın büyüklüğünü, %26'sı bankaya olan güven duygusunun birinci tercih sebebi olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 4.25. Banka tercihinde etkili olan nedenler

Üreticinin banka tercih nedenleri	1.önemli	2.önemli	3.önemli	4.önemli	5.önemli
Uygun faiz oranı vermesi	25	37	26	9	3
İndirimli kredi imkanı sunması	17	7	4	5	2
Uygun vade sağlanması	1	14	11	14	14
Uygun ödeme koşulları sağlanması	3	4	19	8	14
Yeterli miktarda kredi sağlanması	3	5	12	12	2
Makul teminatlar istenmesi	2	2	6	6	4
Personelin güler yüzlü olması	2	4	6	2	3
Formalitelere azlığı	4	4	5	7	4
Arazime yakın olması	-	-	-	-	-

Üreticinin banka tercih nedenleri	1.önemli	2.önemli	3.önemli	4.önemli	5.önemli
Bankanın sunduğu hizmetler (danışmanlık)	3	1	3	3	2
Banka büyüklüğü	1	6	7	3	3
Bankanın sektördeki uzmanlığı	-	11	6	4	5
Bankaya olan güven duygusu	26	11	7	8	10

N:100

d. Tarımsal kredi ile ilgili genel sorunlar

Tarımsal kredi ile ilgili genel sorunlar Çizelge 4.26’da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %34’ü faiz oranının yüksek olmasını birinci sıradaki sebep, %9’u ikinci sıradaki sebep ve %8’i üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %23’ü kredi teminat koşullarının zor olmasını birinci sıradaki sebep, %13’ü ikinci sıradaki sebep ve %7’si üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %12’si kredi masraflarının fazla olmasını birinci sıradaki sebep, %18’i ikinci sıradaki sebep ve %17’si üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %8’i formalitelerin uzun olmasını birinci sıradaki sebep, %20’si ikinci sıradaki sebep ve %11’i üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %5’i kredi miktarının yetersiz olmasını birinci sıradaki sebep, %10’u ikinci sıradaki sebep ve %10’u üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i kredi vadesinin kısa olmasını birinci sıradaki sebep, %4’ü ikinci sıradaki sebep ve %5’i üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i kredinin zamanında verilmemesini birinci sıradaki sebep, %2’si ikinci sıradaki sebep ve %4’ü üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir.

Çizelge 4.26. Kredi alımında karşılaşılan sorunlar

Karşılaşılan sorunlar	1. sırada	2.sırada	3.sırada
Faiz oranı yüksek	34	9	8
Kredi teminat koşulları zor	23	13	7
Kredi masrafları fazla	12	18	17
Formaliteler uzun	8	20	11
Kredi miktarı yetersiz	5	10	10
Kredinin vadesi kısa	1	4	5
Kredinin zamanında verilmemesi	1	2	4

N:100

e. Krediyi geri ödeme durumu

Son 5 yılda tarımsal kredi geri ödeme durumu Çizelge 4.27’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %24’ü almış oldukları krediyi geri ödeyebildiklerini, %76’sı ise ödeyemediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.27. Tarımsal kredi geri ödeme durumu

	Frekans	Yüzde%
Evet	24	24
Hayır	76	76

f. Krediyi geri ödeyememe nedenleri

Krediyi geri ödeyememe sebepleri sıralaması Çizelge 4.28’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %14’ü tarım ürünlerinde fiyat düşüklüğü konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %6’sı ikinci sıradaki sebep olarak, %1’i üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %2’si düşük verimlilik konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %5’i ikinci sıradaki sebep olarak, %2’si üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i gelir ve gider arasında zaman uyumunun olmaması konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %4’ü ikinci sıradaki sebep olarak, %6’sı üçüncü sıradaki sebep, %2’si dördüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i üretim maliyetlerinin fazla olması konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %4’ü ikinci sıradaki sebep olarak, %6’sı üçüncü sıradaki sebep, %2’si dördüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %2’si çeşitli hastalık ve zararlılar konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %2’si ikinci sıradaki sebep olarak, %2’si üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i pazarlama sorunu konusunu üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i doğal afet konusunu birinci sıradaki sebep olarak, %3’ü ikinci sıradaki sebep olarak, %1’i üçüncü sıradaki sebep olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %3’ü tarımsal üretim amacıyla alınan kredilerin özel tüketim harcamalarında kullanılması konusunu ikinci sıradaki sebep olarak, %1’i üçüncü sıradaki sebep olarak, olarak belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i iflas konusunu ikinci sıradaki sebep olarak, %1’i üçüncü sıradaki sebep olarak, olarak belirtmişlerdir.

Çizelge 4.28. Kredi ödeyememe nedenleri sıralaması

Kredi ödeyememe sebepleri	1. önemli	2. önemli	3. önemli	Toplam frekans
Tarım ürünlerinde fiyat düşüklüğü	14	6	1	21
Üretim maliyetlerinin fazla olması	6	4	4	14
Düşük verimlilik	2	5	5	12
Gelir ve giderler arasında zaman uyumunun olmaması	1	4	6	11
Çeşitli hastalık ve zararlılar	2	2	2	6
Pazarlama sorunları	-	-	1	1
Doğal afet	-	1	-	1
Tarımsal üretim amacıyla alınan kredilerin özel tüketim harcamalarında kullanılması	-	-	3	3
İflas durumu	-	1	1	2
Tarım için verilen kredi miktarının yetersiz olması	-	-	-	-

(N:100)

Üreticilerin genel olarak üretici görüşlerine göre krediyi ödeyememe nedenleri Çizelge 4.29'da gösterilmiştir. Buna göre ödeyememe sebebi olarak tarım ürünleri fiyatının düşük olması konusuna üreticilerin %75'i tamamen katıldıklarını, %21'i katıldıklarını belirtmişlerdir. Üretim maliyetlerinin fazla olması konusuna üreticilerin %42'si katıldıklarını, %51'i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Doğal afet konusuna üreticilerin %30'u katıldıklarını, %45'i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Gelir ve giderler arasında zaman uyumunun olmaması konusuna üreticilerin %62'si katıldıklarını, %30'u tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tarımsal üretim amacıyla alınan kredilerin özel tüketim harcamalarında kullanılması konusuna üreticilerin %31'i hiç katılmadıklarını, %27'si tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Pazarlama sorunları konusuna üreticilerin %29'u katıldıklarını, %23'ü tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Çeşitli hastalık ve zararlılar konusuna üreticilerin %44'ü katıldıklarını, %21'i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Verimin düşük olması konusuna üreticilerin %36'sı katıldıklarını, %13'ü tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.29. Genel olarak üretici görüşlerine göre krediyi ödeyememe nedenleri

Krediyi ödeyememe nedenleri	1	2	3	4	5	Toplam
Tarım ürünlerinde fiyat düşüklüğü	75	21	2	-	2	100
Üretim maliyetlerinin fazla olması	51	42	2	2	3	100
Doğal afet	45	30	8	11	6	100
Gelir-gider arasında zaman uyumunun olmaması	30	62	2	3	3	100
Tarımsal üretim amacıyla alınan kredilerin özel tüketim harcamalarında kullanılması	27	24	6	12	31	100
Pazarlama sorunları	23	29	10	23	15	100
Çeşitli hastalık ve zararlılar	21	44	12	17	6	100
Düşük verimlilik	13	36	10	21	20	100
Tarım için verilen kredi miktarının yetersiz olması	6	24	14	24	32	100
İflas durumu	-	1	1	-	98	100

1: Tamamen Katılıyorum 2: Katılıyorum 3:Kararsızım 4: Katılmıyorum 5: Hiç katılmıyorum

g. Krediyi geri ödeyememe durumunda başvuru alan tedbirler

Krediyi geri ödeyememe durumunda başvuru alan tedbirlerin öncelik sıralaması Çizelge 4.30'da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %22'si arazisini satarak ödeme yolunu birinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiş, %7'si ikinci tedbir olarak başvuracağını, %1'i üçüncü tedbir olarak başvuracağını, %1'i dördüncü tedbir olarak başvuracağını belirtmiştir. Üreticilerin %6'sı bankaya teminat olarak verdiği arazi ve araçlarını satmak yolunu birinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiş, %13'ü ikinci tedbir olarak başvuracağını, %10'u üçüncü tedbir olarak başvuracağını, %2'si dördüncü tedbir olarak başvuracağını belirtmiştir. Üreticilerin %2'si tarımsal işletmeye icra yapılması yolunu üçüncü tedbir olarak başvuracağını belirtmiş, %1'i beşinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiştir. Üreticilerin %25'i başka bir bankadan ya da kredi

kuruluşundan kredi kullanma yolunu birinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiş, %6'sı ikinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiştir. Üreticilerin %5'i arkadaş, akraba, tefeci gibi yerlerden para almak yolunu birinci tedbir olarak başvuracağını belirtmiş, %10'u ikinci tedbir olarak başvuracağını, %5'i üçüncü tedbir olarak başvuracağını, %1'i dördüncü tedbir olarak başvuracağını belirtmiştir.

Çizelge 4.30. Krediyi geri ödeyememe durumunda başvuru alan tedbirler

Krediyi geri ödeyememe durumunda başvuru alan tedbirler	1	2	3	Toplam frekans
Başka bir banka-kredi kuruluşundan kredi kullanılarak	25	6	-	31
Arazimi satarak	22	7	1	30
Bankaya teminat olarak verdiğim arazi ve araçlarımı satarak	6	13	10	29
Arkadaş, akraba, tefeci gibi yerlerden para alarak	5	10	5	20
Tarımsal işletmeme icra yapılmasıyla	-	-	2	2

N:100

4.2.5. Tarım Banka Kartı Kullanımı İle İlgili Genel Bilgiler

a. Tercih edilen kart

Tercih edilen tarım banka kartları Çizelge 4.31'de gösterilmiştir. Üreticilerden %64'ü Başak kart'a, %49'u Üretici karta, %6'sı Tarım kart'a %5'i ise diğer bankalardan tarım banka kartına sahiptir. Üreticilerin %48'i sadece Başak karta, %33'ü sadece Üretici karta, %18'i ise birden fazla tarım banka kartına sahiptir.

Çizelge 4.31. Tercih edilen kart

Kart isimleri	Frekans
Başak kart (Ziraat B.)	64
Üretici kart (Denizbank)	49
Tarım kart (Vakıfbank)	6
Diğer	5

N:100

b. Banka kartı kullanım deneyimi

Üreticilerin tarım banka kartı kullanma sürelerinin oranları Çizelge 4.32'de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %10'u 1-5 yıl arası, %40'ı 2-4 yıl arası, %26'sı 5-6 yıl arası, %4'ü 7-8 yıl arası, %15'i 9-10 yıl arası, %5'i 11 yıldan fazladır tarım banka kartı kullandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.32. Tarım banka kartı kullanma süresi

Yıl	Frekans ve yüzde (%)
0-1	10
2-4	40
5-6	26
7-8	4
9-10	15
>11	5

N:100 olduğundan, frekans ve yüzdeler eşit değerlerdir.

c. Tarım banka kartı kullanım sıklığı

Aylık ve yıllık tarım banka kartı kullanım oranları Çizelge 4.33’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin % 12’si ayda 1 defa, %18’i 2-5 defa, %19’u 6-10 defa, %5’i 11-20 defa kullandıklarını belirtmişlerdir. Üreticilerin % 14’ü yılda 1 defa, %21’i 2-5 defa, %6’sı 6-10 defa, %4’ü 11-20 defa, %1’i 21 defadan fazla kullandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.33. Banka kartı kullanım sıklığı (aylık-yıllık)

	Aylık frekans	Yıllık frekans
1 defa	12	14
2-5 defa	18	21
6-10 defa	19	6
11-20 defa	5	4
21’den fazla	-	1

N:100

d. Tarım banka kartı kullanım amacı

Tarım banka kartı kullanım amaçları Çizelge 4.34’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %19’u kartı mazot alımı için çok sık kullandıklarını, %28’i sıkça kullandıklarını, %29’u ara sıra kullandıklarını belirtmişlerdir. Üreticilerin %12’si kartı gübre alımı için çok sık kullandıklarını, %34’ü sıkça kullandıklarını, %14’ü ara sıra kullandıklarını belirtmişlerdir. Üreticilerin %11’i kartı tohum, fide alımı için çok sık kullandıklarını, %14’ü sıkça kullandıklarını, %16’sı ara sıra kullandıklarını belirtmişlerdir. Üreticilerin %5’i kartı nakit çekimi için çok sık kullandıklarını, %10’u sıkça kullandıklarını, %40’u ara sıra kullandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.34. Tarım banka kartı kullanım amacına göre sıklık durumu

Kullanım amaçları	Sıklık durumu		
	Çok sık	Sıkça	Ara sıra
Mazot alımı	19	28	29
Gübre alımı	12	34	14
Tohum, fide alımı	11	14	16
Yem alımı	4	4	2
Seracılık malzemeleri alımı	9	6	8
Veterinerlik hizmeti alımı	6	1	3
Bakım, onarım, yedek parça giderleri	3	8	5
Nakit çekimi	5	10	40

N:100

Tarım banka kartı kullanım amacı sıralaması Çizelge 4.35’de gösterilmiştir. Üreticilerin %51’i tarım banka kartı kullanımını mazot alımı için birinci sırada, %10’u ikinci sırada, %8’i üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %18’i tarım banka kartı kullanımını nakit çekimi için birinci sırada, %10’u ikinci sırada, %15’i üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %16’sı tarım banka kartı kullanımını gübre alımı için birinci sırada, %35’i ikinci sırada, %2’si üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %6’sı tarım banka kartı kullanımını tohum fide alımı için birinci sırada, %9’u ikinci sırada, %10’u üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %2’si tarım banka kartı kullanımını seracılık malzemesi alımı için birinci sırada, %4’ü ikinci sırada, %5’i üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %2’si tarım banka kartı kullanımını bakım onarım, yedek parça alımı için ikinci sırada, %2’si üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %2’si tarım banka kartı kullanımını yem alımı için birinci sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %1’i tarım banka kartı kullanımını veterinerlik hizmeti alımı için birinci sırada, %1’i ikinci sırada ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.35. Tarım banka kartı kullanım amacı sıralaması (ilk 3)

Kullanım amacı sıralaması	1.sırada	2.sırada	3.sırada	Toplam frekans
Mazot alımı	51	10	8	69
Nakit çekimi	18	10	15	43
Gübre alımı	16	35	2	53
Tohum, fide alımı	6	9	10	25
Seracılık malzemeleri alımı	2	4	5	11
Bakım, onarım, yedek parça giderleri	-	2	2	4
Yem alımı	2	-	-	2
Veterinerlik hizmeti alımı	1	1	-	2

N:100

e. Kart kullanım limiti

Tarım banka kartı limitleri Çizelge 4.36’da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %35’i 1.000 ile 5.000 TL, %13’ü 6.000 ile 10.000 TL, %28’i 11.000 ile 30.000 TL, %12’si 31.000 ile 50.000 TL arasında, %12’si ise 51.000 TL üzerinde limite sahiptir.

Çizelge 4.36. Tarım banka kartı limitleri

TL	Frekans ve yüzde (%)
1.000 - 5.000	35
6.000 - 10.000	13
11.000 - 30.000	28
31.000 - 50.000	12
> 51.000	12

Tarım banka kartı limit yeterlilik durumları Çizelge 4.37’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %75’i tarım banka kartının limitini yeterli olduğunu, %25’i ise yeterli olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.37. Tarım banka kartı limit yeterlilik durumu

	Frekans
Evet	75
Hayır	25
Toplam	100

N:100

Üreticilere göre en uygun tarım banka kartı limit aralıkları Çizelge 4.38’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %28’i 1.000 ile 5.000 TL, %8’i 6.000 ile 10.000 TL, %32’si 11.000 ile 30.000 TL, %18’i 31.000 ile 50.000 TL arasında, %14’ü ise 51.000 TL üzerinde limitin en uygun tarım banka kartı limiti olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.38. En uygun tarım banka kartı limitleri

TL	Frekans ve yüzde (%)
1.000 - 5.000	28
6.000 - 10.000	8
11.000 - 30.000	32
31.000 - 50.000	18
> 51.000	14

N:100

Tarım banka kartı ile yıllık ortalama harcama miktarı Çizelge 4.39’da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %42’si 500 ile 5.000 TL, %12’si 6.000 ile 10.000 TL, %26’sı 11.000 ile 30.000 TL, %8’i 31.000 ile 50.000 TL, %11’i ise 51.000 TL ile 100.000 TL

arasında ve %1'i 101.000 ve üzerinde yıllık ortalama harcama yaptıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.39. Tarım banka kartı ile yıllık ortalama harcama miktarı

TL	Frekans ve yüzde (%)
500 - 5.000	42
6.000 - 10.000	12
11.000 - 30.000	26
31.000 - 50.000	8
51.000 - 100.000	11
> 101.000	1

N:100

f. Ödeme dönemi tercihi

Tarım banka kartı ödeme dönemleri Çizelge 4.40'da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %5'i aylık ödemeyi, %21'i 6 ayda 1 defa ödemeyi, %57'si yıllık ödemeyi, %16'sı faizsiz dönem sonunda ödemeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %7'si banka tarafından uygulanan ödeme dönemi aylık olduğunu, %37'si 6 ayda 1 defa olduğunu, %46'sı yıllık, %9'u faizsiz dönem sonunda olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 4.40. Tarım banka kartı ödeme dönemleri

Ödeme dönemi	Üretici tercihi	Banka tarafından uygulanan
Aylık	5	7
6 ayda 1 kez	21	37
Yıllık	57	46
Faizsiz dönem sonunda	16	9

N:100

g. Üretici memnuniyet durumu

Üreticilerin tarım banka kartı memnuniyet durumu Çizelge 4.41'de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %16'sı çok memnun olduklarını, %47'si memnun olduklarını, %9'u kararsız olduklarını, %23'ü memnun olmadıklarını, %5'i de hiç memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.41. Tarım banka kartı memnuniyet durumu (N:100)

Memnuniyet durumu	Frekans
Çok memnunum	16
Memnunum	47
Kararsızım	9
Memnun değilim	23
Hiç memnun değilim	5

h. Tarım banka kartı kullanmaya devam etme eğilimi

Gelecekte tarım banka kartı kullanmaya devam etme eğilimi durumu Çizelge 4.42'de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %26'sı kesinlikle devam edeceklerini, %49'u devam edeceklerini, %8'i kararsız olduklarını, %12'si devam etmeyeceklerini, %5'i kesinlikle devam etmeyeceklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.42. Gelecekte tarım banka kartı kullanmaya devam etme eğilimi durumu

	Frekans ve yüzde (%)
Kesinlikle kullanmaya devam edeceğim	26
Kullanmaya devam edeceğim	49
Kararsızım	8
Kullanmaya devam etmeyeceğim	12
Kesinlikle kullanmaya devam etmeyeceğim	5

N:100

i. Diğer üreticilere tavsiye etme durumu

Tarım banka kartı kullanımını diğer üreticilere tavsiye etme durumu Çizelge 4.43'de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %22'si kesinlikle tavsiye ettiklerini, %43'ü tavsiye ettiklerini, %11'i kararsız olduklarını, %17'si tavsiye etmediklerini, %7'si kesinlikle tavsiye etmediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.43. Tarım banka kartı kullanımını diğer üreticilere tavsiye etme durumu

	Frekans ve yüzde (%)
Kesinlikle tavsiye ediyorum	22
Tavsiye ediyorum	43
Kararsızım	11
Tavsiye etmiyorum	17
Kesinlikle tavsiye etmiyorum	7

N:100

j. Tarım banka kartı bilgi durumu

Tarım banka kartı bilgi durumu Çizelge 4.44'de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %47'si yeterli bilgilerinin olduğunu, %53'ü ise olmadığını bildirmiştir.

Çizelge 4.44. Tarım banka kartı bilgi durumu

	Frekans ve yüzde (%)
Evet	47
Hayır	53

N:100

k. Bilgi kaynakları

Tarım banka kartının ilk defa öğrenildiği kaynaklar 4.45’de gösterilmiştir. Buna göre ilk olarak bankaya gidildiğinde banka yetkililerinden öğrenenlerin oranı %63 ve ikinci olarak öğrenenlerin oranı %11’dir. Banka yetkililerinin köyde yaptığı toplantılardan öğrenenlerin oranı %17, ikinci olarak %7 ve üçüncü olarak öğrenenlerin oranı %1’dir. Dost arkadaştan öğrenenlerin oranı %16, ikinci olarak %10 ve üçüncü olarak öğrenenlerin oranı %7’dir. İlk olarak televizyondan öğrenenlerin oranı %2, ikinci olarak %4 ve üçüncü olarak öğrenenlerin oranı %13’tür. İlk olarak İlk olarak daha önce kart kullananlardan öğrenenlerin oranı %1, ikinci olarak %10 ve üçüncü olarak öğrenenlerin oranı %2’dir. İlk olarak ilçede hizmet veren memurlardan öğrenenlerin oranı %1 ve ikinci olarak öğrenenlerin oranı %1’dir.

Çizelge 4.45. Tarım banka kartının ilk defa öğrenildiği kaynaklar

Öğrenilen kaynaklar	1.sırada	2.sırada	3.sırada	Toplam frekans
Bankaya gidildiğinde banka yetkilileri	63	11	-	74
Banka yetkililerinin köyde yaptığı toplantılar	17	7	1	25
Dost-arkadaş	16	10	7	33
Televizyon	2	4	13	19
Daha önce kart kullananlar	1	10	2	13
İlçede hizmet veren memurlar	1	1	-	2

(N:100)

l. Kart temin şekli

Tarım banka kartı temin edilme şekli Çizelge 4.46’da gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %38’i bankaya müracaat ederek, %23’ü banka yetkililerinin kendisine ulaşmasıyla, %36’sı başka bir iş için bankaya gittiğinde kartın kendisine önerilmesiyle, %1’i ortağı bulunduğu birlik aracılığıyla, %1’i diğer kaynaklar aracılığıyla kartı temin ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.46. Tarım banka kartı temin edilme şekli

Temin şekilleri	Frekans ve yüzde (%)
Bankaya müracaat ederek	38
Banka yetkililerinin ulaşmasıyla	23
Başka bir iş için bankaya gidildiğinde kartın önerilmesiyle	36
Ortağı bulunulan birlik/kooperatif aracılığıyla	1
Toplam	100

N:100

Tarım banka kartı kullandırma usulleri Çizelge 4.47’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %67’si normal kart limiti belirlenerek, %33’ü ise başvuru sonrası kredi yüklenerek limit belirlendiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.47. Tarım banka kartı kullandırma usulleri

	Frekans ve yüzde (%)
Başvuru sonrası kredi yükleme	33
Normal kart limiti belirleme	67

N:100

m. Nakit çekim amaçlı kullanma sıklığı

Tarım banka kartı nakit para çekiminde kullanma durumu Çizelge 4.48’de gösterilmiştir. Üreticilerin %1’i çok sık, %9’u sık sık, %47’si ara sıra tarım banka kartını nakit çekim için kullandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.48. Tarım banka kartı nakit para çekiminde kullanma durumu

	Frekans ve yüzde (%)
Çok Sık	1
Sık Sık	9
Ara Sıra	47
Toplam	57

N:100

n. Nakit çekim amaçlı kullanmama nedenleri

Tarım banka kartı nakit para çekiminde kullanmama durumu Çizelge 4.49’de gösterilmiştir. Üreticilerin %20’si faiz yüksek olduğu için, %23’ü ihtiyacı olmadığı için tarım banka kartlarını nakit çekim için kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.49. Nakit çekim amaçlı kullanmama nedenleri

	Frekans ve yüzde (%)
Faiz Yüksek	20
İhtiyacım Yok	23
Toplam	43

o. Anlaşmalı üye işyeri sayısı yeterliliği

Anlaşmalı üye işyeri sayısı yeterlilik durumu Çizelge 4.50’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %2’si çok yeterli olduğunu, %28’i yeterli olduğunu, %11’i bu konuda kararsız olduklarını, %49’u yetersiz olduğunu, %10’u ise çok yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.50. Anlaşmalı üye işyeri sayısı yeterlilik durumu

Yeterlilik durumu	Frekans ve yüzde (%)
Yeterli	30
Kararsızım	11
Yetersiz	59
Toplam	100

p. Kart kullanımının harcamaları artırma etkisi

Tarım banka kartı sahipliğinin harcamaları değiştirme durumu Çizelge 4.51’de gösterilmiştir. Buna göre üreticilerin %3’ü harcamalarının hiç değişmediğini, %63’ü değişmediğini, %5’i kararsız olduğunu, %24’ü değiştiğini, %5’i çok değiştiğini belirtmiştir.

Çizelge 4.51. Tarım banka kartı kullanımının harcamaları artırma durumu

Harcama etkisi	Frekans ve yüzde (%)
Hiç değişmedi	3
Değişmedi	63
Kararsızım	5
Değişti	24
Çok değişti	5
Toplam	100

r. Kart kullanımının olumlu yönleri

Kart kullanımının olumlu yönleri Çizelge 4.52’de gösterilmiştir. Üreticilerin %33’ü nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkânı sağlanmasını birinci sırada, %24’ü ikinci sırada, %13’ü üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %70’i nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkânı sağlanmasını en olumlu ilk üç tercih içinde görmektedir. Üreticilerin %26’sı hasat sonrasında/faizsiz dönemde ödeme yapma imkânı sağlanmasını birinci sırada, %18’i ikinci sırada, %13’ü üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %57’si hasat sonrasında/faizsiz dönemde ödeme yapma imkânı sağlanmasını en olumlu ilk üç tercih içinde görmektedir. Üreticilerin %24’ü indirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanmasını birinci sırada, %7’si ikinci sırada, %3’ü üçüncü sırada tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %34’ü indirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanmasını, %34’ü kartın sağladığı nakit para çekme kolaylığı sağlanmasını, %24’ü başkalarından nakit borç almaya ihtiyaç duyulmamasını, %13’ü ihtiyaç duyulduğunda tekrar limiti kullanabilme imkânını, %11’i tarımsal harcamaların mümkün olduğunca toplulaştırılabilmesini, %13’ü nakit taşıma riskinden korunmasını, %5’i aile, arkadaş vb. gibi tavsiyeleri, %3’ü SGK ve Bağ-Kur prim ödemelerinin yapılabilmesini, %1’i TARSİM ödemelerinin yapılabilmesini en olumlu ilk üç tercih içinde görmektedir.

Çizelge 4.52. Tarım banka kartı olumlu yönleri (en olumlu İlk 3)

	1.olumlu yön	2.olumlu yön	3.olumlu yön	Toplam frekans
Nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkânı sağlaması	33	24	13	70
Hasat sonrasında/faizsiz dönem sonunda vb. ödeme yapma imkânı	26	18	13	57
İndirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanması	24	7	3	34
Kartla nakit para çekme kolaylığı	1	15	18	34
Başkalarından nakit borç almaya ihtiyaç duyulmaması	3	13	8	24
İhtiyaç duyulduğunda tekrar limiti kullanabilme imkânı	0	4	9	13
Tarımsal harcamaların mümkün olduğunca toplulaştırılabilmesi	2	5	4	11
Nakit taşıma riskinden koruması	6	3	4	13
Aile, arkadaş vb. gibi tavsiyeler	1	2	2	5
SGK ve Bağ-Kur prim ödemelerinin yapılabilmesi	2	-	1	3
TARSİM ödemelerinin yapılabilmesi	-	-	1	1
Hasat zamanı faturaların ödenebilmesi(cep telefonu vb.)	-	-	1	1
Kart kullanımı ile bankacılık işlemlerinin azalması	1	-	4	5

N:100

s. Kart kullanımının olumsuz yönleri

Tarım banka kartı olumsuz yönleri Çizelge 4.53'de gösterilmiştir. Üreticilerin %29'u kartın kullanımında faiz oranının yüksek olmasını ilk sırada %47'si ise ilk üç sırada olumsuz olarak gördüklerini belirtmektedir. Üreticilerin %21'i nakit çekim faiz oranlarının yüksek olmasını ilk sırada %51'i ise ilk üç sırada olumsuz olarak gördüklerini belirtmektedir. Üreticilerin %31'i tedarikçi firmaların yaptıkları işlem için komisyon almalarını, %42'si borcun tamamı ödenmediği takdirde uygulanan faiz oranlarının yüksek olmasını, %25'i sadece anlaşmalı firmalardan girdi satın alınmasını, %22'si anlaşmalı firmaların sayısının az olmasını, %13'ü sigorta-yıllık ücret gibi isimler altında ücret talep edilmesini, %11'i borçlu olmanın psikolojik baskı yaratmasını, %7'si limitlerin yetersiz olmasını, %4'ü bankanın talep ettiği evrakları her yıl istemesini, %2'si ödeme dönemleri ile ilgili yaşanan sorunları en olumsuz ilk üç tercih içinde görmektedir.

Çizelge 4.53. Tarım banka kartı olumsuz yönleri (en olumsuz İlk 3)

	1.olumsuz	2.olumsuz	3.olumsuz	Toplam frekans
Kartın kullanımında faiz oranının yüksek olması	29	15	3	47
Nakit çekim faiz oranlarının yüksek olması	21	23	7	51
Tedarikçi firmaların yaptıkları işlem için komisyon almaları	12	8	11	31
Borcun tamamı ödenmediği takdirde uygulanan faiz oranlarının yüksek olması	8	15	19	42
Sadece anlaşmalı firmalardan girdi satın alınması	8	8	9	25
Anlaşmalı firmaların sayısının az olması	8	8	6	22
Sigorta-yıllık ücret gibi isimler altında ücret talep edilmesi	3	2	8	13
Borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması	-	4	7	11
Limitlerin yetersiz olması	4	3	-	7
Bankanın talep ettiği evrakları her yıl istemesi	1	2	1	4
Ödeme dönemleri ile ilgili yaşanan sorunlar	-	1	1	2

N:100

4.2.6. Tarım banka kartı kullanım tercihinde etkili olan faktörlerin analizi

Ankete katılanların tarımsal girdi tedariki amaçlı tarım banka kartı kullanımı tercihinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Veriler başlangıçta Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Barlett küresellik testi ile test edilmiştir. 0 ve 1 arasında değer alan bu istatistik 1'e yakın değerler aldığı anda veri setinin faktör analizi için uygun, 0,5'in altında olduğunda ise uygun olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır. Araştırmada KMO değeri 0,754 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 1'e yakın olduğu için veri seti faktör analizi için iyi düzeydedir. Daha sonra güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach alpha değeri 0,879 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 1'e yakın olması güvenilir olduğunu göstermektedir.

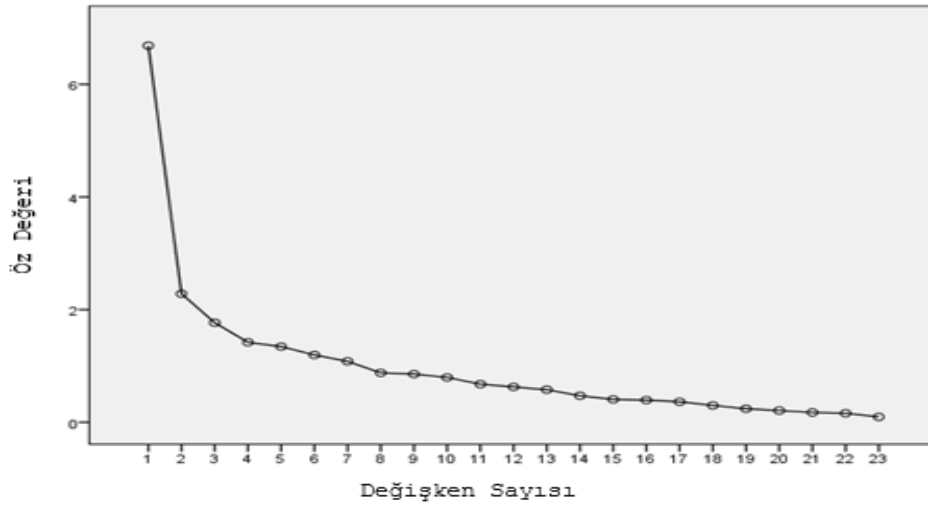
Çizelge 4.54'de faktör analizi sonucu kaç faktör elde edildiği ve varyans açıklama oranları görülmektedir. Faktör sayılarını belirlemek için özdeğer kriter olarak ele alınmıştır. Başlangıçta her bir değişken ayrı bir faktör şeklinde düşünülerek özdeğerler hesaplanmıştır. Faktör sayısı belirlenirken 1'den büyük özdeğerler seçildiğinden özdeğeri 1'in üzerinde olan yedi faktör bulunmuştur. Birinci faktör

açıklayıcı gücü en yüksek olan faktördür ve toplam varyansın %15,8'ini açıklamaktadır. Bu faktörler toplam varyansın % 68,58'ini açıklamaktadır.

Çizelge 4.54. Faktör analizi başlangıç çözüm istatistikleri

Bileşen	Başlangıç öz değerleri					
	Toplam	Varyansın Payı (%)	Birikimli (%)	Toplam	Varyansın Payı (%)	Birikimli (%)
1	6,685	29,065	29,065	3,634	15,800	15,800
2	2,282	9,920	38,986	2,867	12,465	28,266
3	1,767	7,683	46,669	2,492	10,833	39,099
4	1,419	6,171	52,840	2,203	9,577	48,676
5	1,344	5,841	58,682	1,812	7,876	56,552
6	1,195	5,195	63,877	1,441	6,266	62,818
7	1,082	4,705	68,582	1,326	5,763	68,582
8	,877	3,813	72,395			
9	,855	3,717	76,112			
10	,796	3,461	79,574			
11	,677	2,944	82,517			
12	,628	2,729	85,246			
13	,579	2,517	87,763			
14	,471	2,048	89,811			
15	,406	1,765	91,576			
16	,394	1,712	93,288			
17	,365	1,589	94,877			
18	,299	1,300	96,177			
19	,241	1,047	97,225			
20	,208	,905	98,130			
21	,174	,758	98,888			
22	,160	,697	99,585			
23	,096	,415	100,000			

Analizde faktör sayılarını belirlerken kullanılabilir yöntemlerden biri de Yamaç Birikinti Grafiği (Scree Plot) olup Şekil 4.1’de verilmiştir.

Şekil 4.1. Tarım banka kartı kullanım tercihi yamaç birikinti grafiği (scree plot)

Faktör analizi sonucu elde edilen döndürülmüş faktör ağırlıkları Çizelge 4.55’de verilmiştir. Tablonun ilk satırını elde edilen 7 faktör oluşturmaktadır. Her bir değişkenin 7 faktördeki ağırlıkları çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 4.55. Tarım banka kartı kullanım tercihinde etkili olan faktörler ve döndürülmüş faktör ağırlıkları

Faktörler	Faktör ağırlıkları						
	1	2	3	4	5	6	7
Tarımsal ürünlerin büyük ölçüde iklim koşullarına bağlı olması	0,822	0,026	0,02	0,058	0,201	-0,02	0,001
Tarım kesimini finanse eden kredi örgütlerinin yetersiz olması	0,784	0,062	0,025	0,089	0,087	0,021	0,046
Tarım ürünlerinde fiyat belirsizliği	0,635	0,267	0,013	0,15	0,209	0,261	0,113
Tasarruf yapma olanağının olmaması	0,627	0,57	0,115	0,023	0,097	0,086	0,057
Tarım kesimine yönelik desteklerin yeterli olmaması	0,606	0,499	0,068	0,131	0,116	0,128	0,069
Gelir ve giderler arasında zaman uyumunun olmaması	0,58	0,203	0,027	0,248	0,242	0,05	0,006
Aile, arkadaş vb. gibi tavsiyeler	0,578	0,156	0,294	0,006	0,186	0,219	-0,11
İhtiyaç duyulduğunda tekrar limiti kullanabilme imkanı	0,295	0,756	0,038	0,087	0,199	0,033	0,058
Kart kullanımı ile bankacılık işlemlerinin azalması	0,291	0,701	0,113	0,009	0,129	0,365	0,089
Bankaların sunduğu imkanlardan	0,097	0,644	0,14	0,255	0,225	0,19	-

Faktörler	Faktör ağırlıkları						
	1	2	3	4	5	6	7
faйдalanabilmesi(promosyon vb.)							0,148
Tarımsal harcamaların mümkün olduğunca toplulaştırılabilmesi	0,005	0,384	0,138	0,31	0,319	0,074	0,242
SGK ve Bağ-Kur prim ödemelerinin yapılabilmesi	-0,024	0,161	0,898	0,1	0,027	0,023	-0,06
TARSİM ödemelerinin yapılabilmesi	0,045	0,15	0,895	0,02	0,097	0,014	0,1
Hasat zamanı faturaların ödenebilmesi(cep telefonu vb.)	0,148	0,086	0,772	0,007	0,188	0,233	0,08
Başkalarından nakit borç alma alışkanlığının olmaması	0,215	0,083	0,057	0,8	0,185	0,055	0,227
Nakit olmadığı zaman alışveriş yapabileme imkanı sağlanması	0,022	0,162	0,021	0,73	0,178	0,211	0,179
Kartın sağladığı nakit para çekme kolaylığı	0,175	0,342	0,091	0,681	0,065	0,068	0,091
Bankanın kredi işlemleri için şart olarak sunması	0,347	0,091	0,071	0,038	0,753	0,164	0,039
Bankaların kart kullanımını teşvik etmesi	0,201	0,23	0,265	0,1	0,771	0,102	0,003
Banka çalışanının güler yüzlü olması	0,014	0,312	0,115	0,003	0,124	0,788	0,038
Nakit taşıma riskinden koruması	0,24	0,161	0,046	0,365	0,164	0,587	0,17
İndirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanması	0,017	0,039	0,12	0,118	0,042	0,103	0,868
Hasat sonrasında/faizsiz dönem sonunda vb. ödeme yapma imkanı	0,092	0,369	0,108	0,339	0,274	0,05	0,548
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)							0,754

Tarım banka kartı kullanım tercihi faktör analizi sonuçları Çizelge 4.56'da verilmiştir.

Faktör 1: Tarımsal üretimin genel sorunları ve aile arkadaş vb. tavsiyeler olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %15,8'ini oluşturmaktadır.

Faktör 2: Bankanın sunduğu imkanlar ve işlemlerin kolaylaşması olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %12,46'ini oluşturmaktadır.

Faktör 3: Fatura ve kurum ödemeleri olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %10,83'ünü oluşturmaktadır.

Faktör 4: Hazır limit ve nakit çekme kolaylığı adlandırılmış olup toplam faktörlerin %9,57'sini oluşturmaktadır.

Faktör 5: Bankanın teşviki ve yönlendirmesi olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %7,87 oluşturmaktadır.

Faktör 6: Banka çalışanının davranışları ve nakit taşıma riskinden koruması olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %6,26 oluşturmaktadır.

Faktör 7: Ödeme kolaylığı ve faiz avantajı olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %5,76'sını oluşturmaktadır.

Çizelge 4.56. Tarım banka kartı kullanım tercihini etkileyen nedenlere yönelik faktör analizi sonuçları

Faktör 1 Tarımsal üretimin genel sorunları ve aile arkadaş vb. tavsiyeler

- F01-Tarımsal ürünlerin büyük ölçüde iklim koşullarına bağlı olması (0,822)
F02-Tarım kesimini finanse eden kredi örgütlerinin yetersiz olması (0,784)
F03-Tarım ürünlerinde fiyat belirsizliği (0,635)
F04-Tasarruf yapma olanağının olmaması (0,627)
F05-Tarım kesimine yönelik desteklerin yeterli olmaması (0,606)
F06-Gelir ve giderler arasında zaman uyumunun olmaması (0,58)
F07-Aile, arkadaş vb. gibi tavsiyeler (0,578)
-

Faktör 2 Bankanın sunduğu imkanlar ve işlemlerin kolaylaşması

- F08-İhtiyaç duyulduğunda tekrar limiti kullanabilme imkanı (0,756)
F09-Kart kullanımı ile bankacılık işlemlerinin azalması (0,701)
F10-Bankaların sunduğu imkanlardan faydalanabilmesi (0,644)
F11-Tarımsal harcamaların mümkün olduğunca toplulaştırılabilmesi (0,384)
-

Faktör 3 Fatura ve kurum ödemeleri

- F12-SGK ve Bağ-Kur prim ödemelerinin yapılabilmesi (0,898)
F13-TARSİM ödemelerinin yapılabilmesi (0,895)
F14-Hasat zamanı faturaların ödenebilmesi (0,772)
-

Faktör 4 Hazır limit ve nakit çekme kolaylığı

- F15-Başkalarından nakit borç alma alışkanlığının olmaması (0,8)
F16-Nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkanı sağlaması (0,73)
F17-Kartın sağladığı nakit para çekme kolaylığı (0,681)
-

Faktör 5 Banka teşviki ve yönlendirmesi

- F18-Bankanın kredi işlemleri için şart olarak sunması (0,753)
F19-Bankaların kart kullanımını teşvik etmesi (0,771)
-

Faktör 6 Banka çalışanının davranışları ve nakit taşıma riskinden koruması

- F20-Banka çalışanının güler yüzlü olması (0,788)
F21-Nakit taşıma riskinden koruması (0,587)
-

Faktör 7 Ödeme kolaylığı ve faiz avantajı

- F22-İndirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanması (0,868)
F23-Hasat sonrasında/faizsiz dönem sonunda ödeme yapma imkanı (0,548)
-

4.2.7. Tarım banka kartının olumsuz yönlerine ilişkin faktör analizi sonuçları

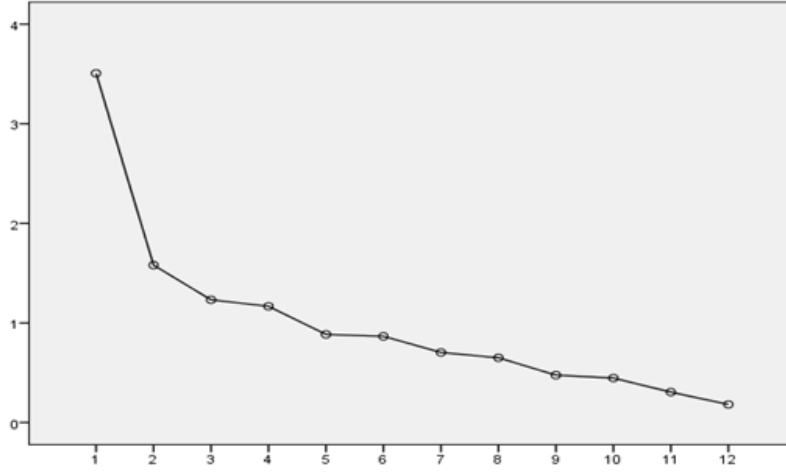
Ankete katılanların tarım banka kartının olumsuz yönlerinin belirlenmesi amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Veriler başlangıçta Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Barlett küresellik testi ile test edilmiştir. 0 ve 1 arasında değer alan bu istatistik 1'e yakın değerler aldığı anda veri setinin faktör analizi için uygun, 0,5'in altında olduğunda ise uygun olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır. Araştırmada KMO değeri 0,713 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 1'e yakın olduğu için veri seti faktör analizi için iyi düzeydedir. Daha sonra güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach alpha değeri 0,692 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 4.57'de faktör analizi sonucu kaç faktör elde edildiği ve varyans açıklama oranları görülmektedir. Faktör sayılarını belirlemek için özdeğer kriter olarak ele alınmıştır. Başlangıçta her bir değişken ayrı bir faktör şeklinde düşünülerek özdeğerler hesaplanır. Faktör sayısı belirlenirken 1'den büyük özdeğerler seçildiğinden özdeğeri 1'in üzerinde olan dört faktör bulunmuştur. Birinci faktör açıklayıcı gücü en yüksek olan faktördür ve toplam varyansın %20,66'sını açıklamaktadır. Bu faktörler toplam varyansın % 62,38'ini açıklamaktadır.

Çizelge 4.57. Tarım banka kartının olumsuz yönleri faktör analizi başlangıç çözüm istatistikleri

Bileşen	Başlangıç Öz Değerleri			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Toplam	Varyansın Payı (%)	Birikimli (%)	Toplam	Varyansın Payı (%)	Birikimli (%)
1	3,507	29,221	29,221	2,480	20,665	20,665
2	1,580	13,170	42,391	1,967	16,394	37,059
3	1,233	10,271	52,662	1,574	13,114	50,173
4	1,167	9,727	62,389	1,466	12,216	62,389
5	,885	7,373	69,762			
6	,865	7,211	76,973			
7	,704	5,865	82,838			
8	,650	5,419	88,257			
9	,476	3,964	92,221			
10	,446	3,719	95,941			
11	,306	2,547	98,487			
12	,182	1,513	100,000			

Analizde faktör sayılarını belirlerken kullanılabilir yöntemlerden biri de Yamaç Birikinti Grafiği (scree plot) olup Şekil 4.2’de verilmiştir.

Şekil 4.2. Tarım banka kartının olumsuz yönleri yamaç birikinti grafiği (Scree Plot)

Faktör analizi sonucu elde edilen döndürülmüş faktör ağırlıkları Çizelge 4.58’de verilmiştir. Tablonun ilk satırını elde edilen 4 faktör oluşturmaktadır. Her bir değişkenin 4 faktördeki ağırlıkları çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 4.58. Tarım banka kartının olumsuz yönlerinin faktör analizi sonucu elde edilen faktör ağırlıkları

	Faktör Ağırlıkları			
	1	2	3	4
Borcun tamamı ödenmediği takdirde uygulanan faiz oranlarının yüksek olması	0,823	0,153	0,155	0,076
Nakit çekim faiz oranlarının yüksek olması	0,822	0,276	0,178	0,22
Kartın kullanımında faiz oranının yüksek olması	0,677	-0,11	0,082	0,277
Borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması	0,618	0,23	-0,02	-0,253
Anlaşmalı firmaların sayısının az olması	0,176	0,831	0,183	0,048
Sadece anlaşmalı firmalardan girdi satın alınması	0,22	0,829	-0,108	0,06
Olumsuz etkisi yok	-0,17	0,369	-0,632	-0,081
Limitlerin yetersiz olması	0,009	0,276	0,705	-0,248
Ödeme dönemleri ile ilgili yaşanan sorunlar	0,28	-0,053	0,541	0,232
Bankanın talep ettiği evrakları her yıl istemesi	-0,037	0,361	0,5	0,259
Tedarikçi firmaların komisyon almaları	0,016	-0,028	0,011	0,808
Sigorta-yıllık ücret gibi ücret talep edilmesi	0,314	0,281	0,159	0,651

Tarım banka kartının olumsuz yönlerinin faktör analizi sonuçları Çizelge 4.59’da verilmiştir.

Faktör 1: Faiz oranının yüksek olması ve borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %20,66'sını oluşturmaktadır.

Faktör 2: Anlaşmalı üye işyerleri ile ilgili sorunlar ve olumsuz etkisinin olmaması olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %16,39'unu oluşturmaktadır.

Faktör 3: Banka ile ilgili yaşanan sorunlar olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %13,11'ini oluşturmaktadır.

Faktör 4: Komisyon, sigorta, yıllık ücret alınması ile ilgili sorunlar olarak adlandırılmış olup toplam faktörlerin %12,21'ini oluşturmaktadır.

Çizelge 4.59. Tarım banka kartının olumsuz yönlerinin faktör analizi sonuçları

Faktör 1- Faiz oranının yüksek olması ve borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması

F01-Borcun tamamı ödenmediği takdirde uygulanan faiz oranlarının yüksek olması (0,823)

F02-Nakit çekim faiz oranlarının yüksek olması (0,822)

F03-Kartın kullanımında faiz oranının yüksek olması (0,677)

F04-Borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması (0,618)

Faktör 2-Anlaşmalı üye işyerleri ile ilgili sorunlar ve olumsuz etkisinin olmaması

F05-Anlaşmalı firmaların sayısının az olması (0,831)

F06-Sadece anlaşmalı firmalardan girdi satın alınması (0,829)

F07-Olumsuz etkisi yok (0,369)

Faktör 3-Banka ile ilgili yaşanan sorunlar

F08-Limitlerin yetersiz olması (0,705)

F09-Ödeme dönemleri ile ilgili yaşanan sorunlar (0,541)

F10-Bankanın talep ettiği evrakları her yıl istemesi (0,5)

Faktör 4-Komisyon, sigorta, yıllık ücret alınması ile ilgili sorunlar

F11-Tedarikçi firmaların yaptıkları işlem için komisyon almaları (0,808)

F12-Sigorta-yıllık ücret gibi isimler altında ücret talep edilmesi (0,651)

6. SONUÇ

Son yıllarda tarım banka kartları, ekonomik hayatta üreticiler için önemli bir ödeme aracı haline gelmiştir. Banka kartları; üreticiler için ekonomik hayatı ve ticari işleyişi kolaylaştıran, sağladığı ödeme kolaylıkları açısından önemli bir finansal araçtır. Her geçen yıl tarım banka kartı talebi ve kullanımını artmaktadır.

Tarımsal kredi kaynaklarından birisi olan tarım banka kartlarının kullanım etkinliğinin ve kullanımını etkileyen faktörlerin araştırıldığı bu çalışmada Antalya ilinde Serik, Aksu, Kumluca ilçelerinde tarım banka kartı kullanan 100 üretici ile anket yapılmıştır. Anket yapılan üreticilerin yaş ortalaması 45,70 olarak bulunmuştur. Anket yapılan üreticilerin %98'i erkek, %2'si kadındır. Üreticilerin %60'ı ilkokul, %13'ü ortaokul, %21'i lise, %6'sı üniversite mezunudur.

Üreticilerin %61'i 20 yıl ve üzerinde örtüaltı faaliyet deneyime sahiptir. Üreticilerin %39'u yıllık ortalama 50.000-100.000 TL arasında gelir elde etmekte iken %54'ü 100.000 TL ve üzeri gidere sahiptir.

Üreticilerin değişken masraf unsurları incelendiğinde ilk sırada yıllık ortalama 22.284 TL ile tohum veya fide yer alırken bunu sırasıyla 13.303 TL ile işçilik, 8.411 TL ile ilaç ve 7343 TL ile mazot izlemektedir. Tarımsal amaçlı gider kalemleri önem sırasına baktığımızda üreticiler, en önemli giderin tohum, fide olduğunu ifade ederken onu gübre, ilaç, mazot ve işçilik izlemektedir. Tarım dışı amaçlı giderlerin en önemlisi mutfak olarak görülürken kişisel harcamalar, eğitim, vergi diğer önemli giderler arasında yer almaktadır.

Üreticilerin %74'ü tarımsal desteklerden yararlandığını %26'sı tarımsal desteklerden yararlanmadığını belirtmiştir. Anket sırasında neden desteklerden yararlanmadıkları sorulduğunda seranın kendi üzerlerine kayıtlı olmadığını, resmi olarak işletmediklerini bu nedenlerle desteklerle ilgili herhangi bir başvuru yapamadıklarını belirtmişlerdir. Yararlanılan tarımsal destekler incelendiğinde en fazla yararlanılan ilk üç desteğin sırasıyla mazot, örtüaltı bitkisel üretimde biyolojik ve biyoteknolojik mücadele ve gübre desteği olduğu görülmektedir. Tarımsal desteklerin banka kartı uygulaması ile verilmesini isteme durumları sorulduğunda üreticilerin %70'i işlemlerin daha kolay ve pratik hale geleceğini düşündüklerinden istediklerini, %15'i mevcut durumdan memnun oldukları ve kart kullanmayı bilmedikleri için istemediklerini, %15'i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Üreticiler kart kullanımına temkinli yaklaşmaktadırlar. Üreticiler yeterli bilgileri olmadığı için özel bankalara güvenmediklerini, büyük çoğunluğu ise devlet bankalarına güven duydukları için yeterli bilgileri olmasa da devlet bankalarının koşullarını yerine getirmeye çalıştıklarını ifade etmektedir. Üreticilerin tarımsal kredi kullanımında banka tercih sırası sorulduğunda ankete katılan üreticilerin %89'u Ziraat Bankası'nı ilk sırada, %9'u ise Deniz Bank'ı ilk sırada tercih ettiğini belirtmiştir. Üreticilere banka tercih nedenleri sorulduğunda %26'sı bankaya olan güven duygusunun, %25'i uygun faiz oranı vermesinin %17'si sübvansiyonlu kredi imkanı sunmasının ilk sırada yer aldığını belirtmiştir. Banka tercih nedenlerinde araziye yakın olması hiç etkili değil iken banka büyüklüğü, bankanın sunduğu hizmetler, danışmanlık az önemli olan faktörlerden bazılarıdır.

Üreticilere krediyi geri ödeyememe durumunda başvurdukları ilk tedbir sorulduğunda, %43'ü başka bir bankadan ya da kredi kuruluşundan kredi kullanarak, %38'i arazimi satarak, %10'u bankaya teminat olarak verdiği arazi ve araçlarını satarak, %8,6'sı arkadaş, akraba, tefeci gibi yerlerden para alarak cevabını vermiştir.

Üreticilere ne kadar süredir tarım banka kartı kullandıkları sorulduğunda %10'u 1-5 yıl arası, %40'ı 2-4 yıl arası, %26'sı 5-6 yıl arası, %4'ü 7-8 yıl arası, %15'i 9-10 yıl arası, %5'i 11 yıldan fazla süredir tarım banka kartı kullandıklarını belirtmişlerdir.

Üreticilerin %76'sı mazot alımında, %60'ı gübre alımında, %55'i nakit çekiminde, %41'i tohum, fide alımında, %23'ü seracılık malzemeleri alımında, %16'sı bakım, onarım, yedek parça giderleri için, %10'u yem alımında tarım banka kartı kullandıklarını belirtmiştir.

Üreticilerin ödeme dönemleri ile ilgili bilgileri sorulduğunda üreticilerin %46'sı faizsiz dönem sonunda %37'si yıllık olarak tarım banka kartına ödeme yapmak istediklerini belirtmiştir. Banka tarafından fiilen belirlenen ödeme dönemi ise üreticilerin %37'si için 6 ayda 1, %46'sı için yıllık olarak belirlendiği üreticiler tarafından belirtilmiştir. Üreticilerin %63'ü tarım banka kartı kullanmaktan memnun olduklarını, %28'i memnun olmadıklarını, %9'u ise kararsız olduklarını belirtmiştir. Üreticilerin %75'i gelecekte kullanmaya devam edeceğini, %17'si devam etmeyeceğini, %5'i kararsız olduğunu belirtmiştir. Üreticilerin çoğunluğu kart kullanmaktan memnun olduklarını ve gelecekte kart kullanmaya devam edeceğini belirtmiştir. Üreticilerin %67'si tarım banka kartı kullanımını diğer üreticilere tavsiye ettiklerini %24'ü tavsiye etmediklerini %11'i ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

Üreticilerin tarım banka kartı bilgi durumu incelendiğinde %47'si yeterli bilgilerinin olduğunu %53'ü ise yeterli bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir ancak yeterli bilgisi olanlara faiz oranları konusunda bilgilerinin olup olmadığı sorulduğunda yaklaşık %10'u faiz bilgisi belirtmiş olup verilen faiz oranları bilgisi tutarsızlık göstermektedir.

Üreticilerin tarım banka kartını ilk defa öğrendiği kaynaklara baktığımızda %63'ü banka kartını ilk olarak bankaya gidildiğinde banka yetkilileri tarafından %17'si banka yetkililerinin köyde yaptığı toplantılardan, %16'sı dost, arkadaştan duyduğunu belirtmiştir. Üreticilerin %38'i tarım banka kartını bankaya müracet ederek, %36'sı başka bir iş için bankaya gittiğinde önerilmesiyle, %23'ü ise banka yetkililerinin kendilerine ulaşmasıyla temin ettiklerini belirtmiştir.

Üreticilerin %57'si tarım banka kartını nakit çekiminde kullanırken %23'ü ihtiyacı olmadığı için, %20'si faiz yüksek olduğu için kullanmadığını belirtmiştir. Üreticilerin %59'u anlaşmalı üye iş yeri sayısının yetersiz olduğunu %30'u yeterli olduğunu ve %11'i kararsız olduklarını belirtmiştir. Üreticilerin %66'sı tarım banka kartına sahip olduktan sonra harcamalarının değişmediğini %29'u değiştiğini belirtmiştir.

Anket yapılan üreticilerin %94'ü kendisi, %79'u eşi, %79'u bir çocuğu, %15'i iki çocuğu, %10'u annesi, %7'si babası işletmede aktif olarak çalışmaktadır.

Üreticilere tarım banka kartının olumlu yönleri sorulduğunda %33'ü ilk sırada nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkanı sağlaması, %26'sı hasat sonrasında/faizsiz dönem sonunda ödeme yapma imkanı sağlaması ve %24'ü indirimli faiz oranının kart aracılığıyla sağlanmasını en olumlu yönü olarak gördüklerini belirtmiştir. Anket yapılan üreticilerin sahip oldukları tarım banka kartlarını çoğunlukla amacı doğrultusunda kullandıkları anlaşılmıştır.

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 17. Maddesine göre, üye işyerleri, kart hamillerinin yapmış oldukları mal ve hizmet alımlarının bedelini banka kartı ya da kredi kartı ile ödeme taleplerini kabul etmek zorundadır. Bu zorunluluk indirim dönemlerinde de geçerlidir. Üye işyerleri, kart hamilinden kartın kullanılması dolayısıyla komisyon veya benzeri bir isim altında ilave bir ödemede bulunmasını isteyemez. Bu hükme aykırı davranılması halinde, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar tarafından üye işyeri sözleşmesi feshedilir ve bir yıl süreyle yeni bir sözleşme yapılamaz maddesi yer almasına rağmen anket sırasında görüşülen bayilere üreticilerden komisyon alıp almadıkları sorulduğunda, üreticilerden komisyon aldıklarını belirtmişlerdir. Bankaların kendilerinden yüksek komisyon aldıklarını bu nedenle ya kart kullanmadan ya da kart kullanımında komisyonu üreticilere yansıtarak işlem yaptıkları belirtilmiştir.

Tarım banka kartı kullananların en fazla başak kart kullandıkları bunu Üretici kart izlemektedir. Ziraat Bankası kullandırılan kredinin belirli bir kısmını üreticilere Başak Kart üzerinden kullandırmaktadır. Banka ile yapılan görüşmelere göre 50.000 TL'nin altında kullandırılan tarımsal işletme kredilerinin Başak Kart aracılığıyla kullandırıldığı öğrenilmiştir. Bazı bankalarda tarım banka kartları üzerinden tarımsal işletme kredisi kullandırılırken bazı bankalarda ayrı bir kart limiti belirlenmektedir. Ziraat Bankası'nda Başak Kart banka kartı özellikleri göstermesine rağmen diğer bankalarda kredi kartı özelliği gösteren kartlar da bulunmaktadır. Bu durumu farklı kullandırma şekilleri nedeniyle bankalara göre farklılık göstermektedir.

Ankete katılanların tarım banka kartı kullanım tercihinde etkili olan faktörler ve tarım banka kartının olumsuz yönlerinin belirlenmesine yönelik faktör analizi yapılmıştır. Tarım banka kartı kullanım tercihinde etkili olan faktörlerin incelenmesinde öz değeri birin üzerinde olan yedi faktör bulunmuştur. Bu faktörler 'Tarımsal üretimin genel sorunları ve aile arkadaş vb. tavsiyeler', 'Bankanın sunduğu imkanlar ve işlemlerin kolaylaşması', 'Fatura ve kurum ödemeleri', 'Hazır limit ve nakit çekme kolaylığı', 'Bankanın teşviki ve yönlendirmesi', 'Banka çalışanının davranışları ve nakit taşıma riskinden koruması', 'Ödeme kolaylığı ve faiz avantajı' olarak adlandırılmış olup toplam varyansın %68,58'ini açıklamaktadır.

Tarım banka kartının olumsuz yönlerinin belirlenmesine yönelik faktörlerin incelenmesinde öz değeri birin üzerinde olan dört faktör bulunmuştur. Bu faktörler 'Faiz oranının yüksek olması ve borçlu olmanın psikolojik baskı yaratması', 'Anlaşmalı üye işyerleri ile ilgili sorunlar ve olumsuz etkisinin olmaması', 'Banka ile ilgili yaşanan sorunlar', 'Komisyon, sigorta, yıllık ücret' olarak adlandırılmış olup toplam varyansın %62,38'ini açıklamaktadır.

Üreticiler tarafından tarım banka kartının en sorunlu görülen alanları aşağıda belirtilmiştir.

- Nakit çekiminde faiz oranının yüksek olması,
- Sadece anlaşmalı işletmelerde kullanılması, girdilerin istenilen kuruluştan temin edilememesi,
- Anlaşmalı firma sayısının az olması,
- Tedarikçi firmaların yaptıkları işlem için komisyon almaları,
- Faizlerin yüksek olması,
- Kredi kartı kullanımının faizsiz olduğunun söylenmesine karşın kart ücreti, sigorta gibi isimler altında ücret talep edilmesi,
- Üreticilerin bilinçli olmamaları nedeniyle kullandıkları kart hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, ve kart hakkında bilgi edinmeye çalışmamaları,
- Kart limitlerinin düşük olması,
- Kart kullanma alışkanlıklarının olmaması,
- Eğitim seviyesinin düşük olması,
- Ödeme dönemleri ile ilgili yaşanan sorunlar,
- Kullanılan kısmın tamamının ödenmediği takdirde faizlerin çok yüksek olduğu,
- İpoteklerin yeterli olmaması / yeterli teminat olmaması/ üreticilerin bankanın istediği şartları yerine getirememesi,
- Bankanın talep ettiği evrakları her yıl istemesi,

Üreticiler tarafından tarım banka kartının olumlu görülen yönleri aşağıda belirtilmiştir.

- Satın alınan tarımsal girdilerin bedelinin faizsiz olarak belli bir süre sonra ödenebilmesi,
- Hasat sonrasında ödeme yapma imkanı sağlaması
- Tarımsal girdilerin mümkün olduğunca toplulaştırılabilmesi
- Nakit olmadığı zaman alışveriş yapabilme imkanı sağlaması
- Başkalarından nakit borç alma alışkanlığının olmaması
- Kartın sağladığı nakit para çekme kolaylığı
- İhtiyaç duyulduğunda tekrar limiti kullanabilme imkanı
- Girdi alımlarında kolaylık sağlaması

Tarım banka kartı kullanımında üye işyerinde, alışveriş anında belirlenen vade boyunca işlem tutarı için vade hesaplanmaz. Bu vade bitiminde hasat dönemine göre belirlenen ödeme tarihinde geri ödeme gerçekleşir. Vadesi dolan işlemler için bu tarihe kadar faiz hesaplanır. Hesap kesim tarihinde, faiz dahil toplam borcun ödenmesi gerekmektedir. Faiz oranları bankalara göre değişmekle birlikte, üretici gruplarına göre de değişmektedir. Nakit çekme durumunda, faiz nakit çekildiği andan itibaren başlamaktadır. Limit bankaların müşteriler için belirlediği kriterlere göre bankalar tarafından hesaplanarak müşteri için tanımlanmaktadır. Bu kriterler arasında, üreticinin bankadan daha önce çektiği kredilerin geri ödenme durumu, bankaya olan toplam borç miktarı, diğer bankalardan çektiği krediler ya da kart limitleri gibi kriterlere bakarak

ödeme gücüne göre belirlenmektedir. Tarım banka kartı limiti belirlenirken kontrol mekanizması bulunmaktadır ancak üreticiye kart limiti tanımlandıktan sonra nakit çekim durumunda kontrol mekanizması bulunmamaktadır ancak şüpheli bir işlem görülmesi durumunda incelenmesi söz konusu bu nedenle nakit çekim yapıldığında özel ihtiyaçları için de kullanılabilir. Nakit çekmeyip kart aracılığıyla tarımsal ihtiyaçlarını temin ettiği zaman otomatik olarak kontrol edilmiş olmaktadır.

Yukarıda verilen sonuçlara göre;

- Üreticilerin ihtiyaçlarını tarımsal üretimden ayırmak çok mümkün olmamaktadır. Bu nedenle üreticilerin tarım ve tarım dışı tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri tek bir limit şeklinde bir kart çıkartılmalıdır. Çıkartılan kartın faiz oranı devlet desteğiyle birlikte bireysel kartlara oranla daha düşük olacak şekilde kamu ve özel ayrımı yapılmaksızın tüm bankalarca ortak bir sistem geliştirilerek her üreticiye sadece bir banka tarafından kart verilmek suretiyle planlanmalıdır.
- Bankaların tarım banka kartlarının sağladığı olanaklar ve kart hakkında daha fazla bilgi üreticilere anlatılmalıdır.
- Bankaların tarımsal girdi temin eden daha fazla sayıda firma ile anlaşma yapmaları sağlanmalıdır.
- Anlaşmalı firmalar ile komisyon oranlarını azaltarak üreticilerden komisyon alınmasının önüne geçilmesi sağlanmalı ve daha caydırıcı önlemler alınmalıdır.
- Kart ödeme dönemlerinin üreticiler için uygun hale getirilmesi sağlanmalıdır.

7. KAYNAKLAR

- Anonim, 2017a. Akbank. <http://www.akbank.com.tr>, (Erişim:06.08.2017)
- Anonim. 2017b. Anadolubank. <http://www.anadolubank.com.tr>, (Erişim: 06.08.2017)
- Anonim. 2017c. DenizBank. <https://www.denizbank.com/>, (Erişim: 02.08.2017)
- Anonim. 2017d. Garanti Bankası. <http://www.garanti.com.tr>, (Erişim: 02.08.2017)
- Anonim. 2017e. HalkBank. <http://www.halkbank.com.tr>, (Erişim: 05.08.2017)
- Anonim. 2017f. İş Bankası. <http://www.isbank.com.tr>, (Erişim: 05.08.2017)
- Anonim. 2017g. ŞekerBank. <http://www.sekerbank.com.tr>, (Erişim: 02.08.2017)
- Anonim. 2017h. Türk Ekonomi Bankası. <http://www.teb.com.tr>, (Erişim: 06.08.2017)
- Anonim. 2017ı. VakıfBank. <http://www.vakifbank.com.tr>, (Erişim: 05.08.2017)
- Anonim. 2017j. Yapı Kredi Bankası. <http://www.yapikredi.com.tr>, (Erişim: 02.08.2017)
- Anonim. 2017k. Ziraat Bankası. <http://www.ziraat.com.tr>, (Erişim: 01.08.2017)
- Adıgüzel,F. ve Sayılı, M. 2012. Tokat İli Merkez İlçede Tüketicilerin Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma.
- Altuntaş, Y. 2014. Bankaların Kredi Kartı Kullanımını Yaygınlaştırmada Uyguladıkları Satış Geliştirme Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Muğla.
- Banka ve Kredi Kartları Kanunu, 2006. R.Gazete Tarihi: 01/03/2006, Sayı:26095 Erişim tarihi: 20.07.2017.
- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.2017. <<http://www.bkm.com.tr>> Erişim tarihi: 24.06.2017.
- Başbuğ, T. 2016. Yayla Koşullarında Örtüaltı Yetiştiriciliği Yapan İşletmelerin Maliyet ve Karlılığının Analizi: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi. Isparta.
- Bayar, M. 2007. İslam Hukukunda Banka Kartları Ve Kredi Kartları, Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
- Çimen, A. 2003. Örtü Altı Sebzeçilikte Üretim ve Pazarlama Yapısal Analizi Kumluca Örneği. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 46s, Antalya.
- Karabulut, N. 2008. Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Kredi Kartı Kullanımının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

- Kaya, F. 2008. Kredi Kartları ve Bireysel Müşterilerin Kredi Kartı Tercihine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, İstanbul.
- Mert, M. 2016. SPSS-STATA Yatay Kesit Veri Analizi Bilgisayar Uygulamaları.
- Savran, F. 2014. Yeni Bir Kredi Kaynağı Olarak Tarımsal Kredi Kartlarının Benimsenmesine - Yayılmasına Etki Eden Faktörler:
- Sayılı, M. ve Adıgüzel, F. 2011. Tokat İli Merkez İlçede Çiftçilerin Tarımsal Girdi Temininde Kredi Kartı Kullanımlarının İncelenmesi
- Tatar, N., Karaca, M. ve Akdemir, A. 2015. Tarım Bankacılığının Sektöre Sunduğu Banka Kartlarının İşletmelerin Finansmanı Açısından Önemi
- TÜİK, 2016. TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) İstatistikî Verileri. İnternet adresi: <http://www.tuik.org.tr>, Erişim tarihi: 20.06.2017.
- Yetim, S. 1997. Kredi Kartları ve Tüketici Kredileri, SPK Yayınları N:69,Ankara.
- Yılmaz, E. 2000.Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri, Türkmen Kitapevi, İstanbul.
- Yılmaz V. ve ark. 2010. Kredi Kartı Kullanıcılarının Memnuniyet ve Gelecekte Kullanma Niyeti Değişkenlerine Göre Kümelendirilmesi.

ÖZGEÇMİŞ

Miray KALAYCI

miraykalayci@akdeniz.edu.tr

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans 2015-2018	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Antalya
Lisans 2004-2009	Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Isparta
Lisans 2005-2011	Anadolu Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Eskişehir

MESLEKİ VE İDARİ GÖREVLER

Araştırma Görevlisi 2014-	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Antalya
------------------------------	---

ESERLER

Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler

1- Kalayci M., Sayin C., Sav O. , "Türkiye’de Mevsimlik Tarım İşçileri ve Uygulanan Politikalar. ", XII. Tarım Ekonomisi Kongresi, ISPARTA, TÜRKİYE, 25-27 Mayıs 2016, ss.1227-1237

2- Sav O. , Sayin C., Kalayci M., "Rusya ile Yaşanan Uçak Krizinin Türkiye’de Tarım Sektörüne Yansımaları ", XII. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, ISPARTA, TÜRKİYE, 25-27 Mayıs 2016, ss.1833-1843